

OS en OER

ACADEMIE
HYPNOS

Opleiding Studentenstatuut (OS)
en
Onderwijs- en ExamenRegeling (OER)

Dit Opleiding Studentenstatuut is vastgesteld door de Staf op 28 november 2023.

De Directeur draagt zorg voor een passende bekendmaking van het OS en OER en de daarin opgenomen reglementen. De Directeur plaatst het OS en OER in het studentenportaal in de map: Algemeen Student. Iedere Student heeft toegang tot deze informatie vanaf uiterlijk de eerste lesdag van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie.

Op het Opleiding Studentenstatuut (OS) en Onderwijs- en ExamenRegeling (OER) zijn de Algemene Voorwaarden integraal van toepassing.

Aan de inhoud van deze Opleiding Studentenstatuut (OS) en Onderwijs- en ExamenRegeling (OER) is de grootst mogelijke zorg besteed. Tussentijds kunnen wijzigingen optreden bijvoorbeeld als gevolg van wijzigingen in de wet. Wanneer dit het geval is, wordt dit zo tijdig mogelijk op passende wijze bekend gemaakt.

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Opleiding Studentenstatuut (OS) Deel 1 Het instellingsspecifieke deel	6
2.1	Doelgroep	6
2.2	De toelatingseisen en instroomreglement	6
2.2.1	Toelatingseisen voor het PSBK-programma	6
2.2.2	Toelatingsprocedure voor de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale Therapie en de opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional.	6
2.3	Vrijstelling	7
2.4	Studiewijzer	7
2.5	Studentenportaal	8
2.6	Vertrouwelijkheid	8
2.7	Ethische code	8
2.8	Grensoverschrijdend gedrag en procedure	11
2.9	De rol van de Vertrouwenspersoon	13
2.10	Evaluatie- en Klachtenprocedure	13
3	Opleiding Studentenstatuut (OS) Deel 2 Het opleidingsspecifieke deel	14
3.1	Missie, visie en aanbod	14
3.1.1	Missie	14
3.1.2	Visie	14
3.1.3	Aanbod	15
3.2	Vestiging	15
3.3	Organisatie en vormgeving van het onderwijs	15
3.4	Competentie beroepsprofiel	15
3.5	Uitgangspunten onderwijs	16
3.6	Het didactisch model	17
3.7	De oriënterende, verwijzende en selecterende functie van het eerste jaar	18
3.8	Lesprogramma	18
3.8.1	Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie	18
3.8.2	Psychosociale basiskennis (PSBK)	18
3.9	De inrichting van praktische oefening	19
3.10	Lestijden en lesdagen, vakanties	20
3.11	Roosters	20
3.12	Studiebelasting	20
3.13	Studiebegeleiding	22

3.14 Online lesgeven	22
4 Onderwijs- en Examenregeling (OER)	23
4.1 Voorwaarden voor diplomering	23
4.1.1 Algemeen	23
4.1.2 Schriftelijke tentamens en examens	25
4.1.3 Praktijktoets en praktijkkeindtoets	25
4.2 Voorlopig en bindend studieadvies	26
4.3 Bewijs van deelname, certificering en diplomering	27
4.4 Toetsing	28
4.5 Gedragsreglement voor de Kandidaat tijdens schriftelijke tentamens/examens	28
4.6 Fraude en onrechtmatig handelen tijdens of voor tentamens/examens	29
4.7 Bijlage 1 Vrijstellingaanvraagformulier	31
4.8 Bijlage 2 Evaluatie en Klachtenprocedure	32
4.9 Bijlage 3 Competenties uit het Beroepscompetentieprofiel NBVH	36
4.10 Bijlage 4 Roosters	40
4.11 Bijlage 5 Feedbackformulier Praktijk	45
4.12 Bijlage 6 Beoordelingsformulier afstudeeropdracht	52
4.13 Bijlage 7 Evaluatieformulier Student Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, Zorgprofessional, PSBK	55
4.14 Bijlage 8 Toelichting NLQF	63
4.15 Bijlage 9 Taxonomie van Bloom	66
4.16 Bijlage 10 Dublin Descriptoren	67
4.17 Bijlage 11 Toetsmatrijs	69

1 Inleiding

Op basis van de wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) Artikel 7.59 stelt Academie Hypnos voor de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie en de Opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional een Opleiding Studentenstatuut (OS) vast.

In dit Opleiding Studentenstatuut worden, onverminderd het overigens in deze wet terzake bepaalde, per opleiding de geldende procedures en rechten en plichten vastgelegd met betrekking tot het onderwijs en de examens.

In dit OS geven wij de Student informatie over de gang van zaken tijdens de studie bij Academie Hypnos.

Dit Opleiding Studentenstatuut bevat een beschrijving van rechten en plichten van de Student enerzijds en die van de Opleiding anderzijds, zoals deze voortvloeien uit de wet, en een overzicht van de regelingen die de kwaliteit van het onderwijs garanderen en de rechten van de Student beschermen.

Het OS bestaat uit twee delen.

- 1) Het instellingsspecifieke deel beschrijft de rechten en plichten van de Student
- 2) Het opleidingsspecifieke deel beschrijft onder meer de studieopbouw en ondersteunende faciliteiten die door de opleiding worden aangeboden

Op basis van WHW Artikel 7.13 stelt Academie Hypnos voor de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie en de Opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional een onderwijs- en examenregeling (OER) vast.

In deze onderwijs- en examenregeling worden, onverminderd het overigens in deze wet terzake bepaalde, per opleiding de geldende procedures en rechten en plichten vastgelegd met betrekking tot het onderwijs en de examens.

In dit OER geven wij de Student informatie over de gang van zaken en een overzicht van de regelingen ten aanzien van tentamens, examens, praktijktoetsen.

Omwille van de leesbaarheid is steeds 'hij' gebruikt in de tekst.
Waar 'hij' staat kan uiteraard ook 'zij' of 'hen' worden gelezen.

2 Opleiding Studentenstatuut (OS) Deel 1 Het instellings specifieke deel

2.1 Doelgroep

Onze doelstelling is om de Student op te leiden tot volwaardig en zelfstandig hypnotherapeut en psychosociaal therapeut op hbo-niveau.

We verwachten van de Student dat hij zich ontwikkelt, zowel op therapeutisch als op persoonlijk gebied. De Student moet een proces durven aangaan waarbij hij zijn eigen blokkades en worstelingen los kan laten. Hierdoor staan deze blokkades of overtuigingen straks niet in de weg in het contact met cliënten.

En... dat hij met heel veel passie en plezier het vak van hypnotherapeut gaat uitoefenen!

2.2 De toelatingseisen en instroomreglement

2.2.1 Toelatingseisen voor het PSBK-programma

Geen

2.2.2 Toelatingsprocedure voor de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale Therapie en de opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional.

De instroomeisen/toelatingsvoorwaarden zijn:

- a) De minimumleeftijd van toelating is 22 jaar.
- b) Een aspirant Student spreekt en leest de Nederlandse taal.
- c) Zeer slechthorenden kunnen niet worden aangenomen.
- d) Het minimumdiploma van toelating voor de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale Therapie is havo of mbo-4. De aspirant Student overlegt een kopie van het diploma van de vooropleiding. Indien de Student niet minimaal een diploma op havo of mbo-4 niveau heeft, wordt een 21+ toets afgenomen. Voor deze toets heeft de Student 3 uur de tijd. Er wordt minimaal een 6- gehaald voor een positieve uitslag. De uitslag volgt zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen 2 weken.
Het minimumdiploma van toelating voor de opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional is een diploma voor het beroep dat ze uitoefenen, zoals (klinisch) psycholoog, psychotherapeut, counselor, pedagogisch medewerker, maatschappelijk werker, fysiotherapeut, verpleegkundige, arts, tandarts. De aspirant student voor de opleiding 'Hypnotherapie voor de Zorgprofessional' overlegt een kopie van het diploma van de vooropleiding.

De toelatingsprocedure is als volgt:

- e) Een persoonlijk oriëntatiegesprek wordt gevoerd waarin onder meer de volgende zaken worden besproken: leeftijd, vooropleidingen, werk (vroeger en nu), gezinssituatie, ervaring met (hypno)therapie, motivatie hypnotherapie, motivatie Hypnos, persoonlijke bijzonderheden. Een eerste inschatting wordt gemaakt of de aspirant Student geschiktheid toont voor het vak dat beoefend gaat worden. De vragen van de aspirant Student worden beantwoord. Indien na dit gesprek bij de Directeur nog twijfel bestaat, kan een tweede oriëntatiegesprek worden gepland waarbij naast de Directeur een staflid of Mentor deelneemt.
- f) De toelatingsprocedure wordt afgesloten wanneer de Student het inschrijfformulier invult, aan beide kanten ondertekent en opstuurt.

- g) Na ontvangst van het inschrijfformulier ontvangt de Student een schriftelijke bevestiging van toelating tot de Opleiding met praktische informatie over de start van het opleidingsjaar, het rooster, de literatuurlijst en de factuur.

Hypnos behoudt het recht tijdens de toelatingsprocedure en in alle fasen tijdens de Opleiding de aspirant Student advies te geven om eerst persoonlijk proces aan te gaan alvorens de Opleiding te starten of te vervolgen (zie schorsing algemene voorwaarden). Hypnos kan naar aanleiding hiervan een aspirant Student ook voorwaardelijk aannemen. Persoonlijk proces: is er reflectie op het persoonlijk proces en is de aspirant Student hier al mee bezig? De vraag “Zijn er ingrijpende gebeurtenissen in je leven geweest?” kan gesteld worden om dit te onderzoeken. Processen mogen hun beloop hebben, maar niet het leerproces schaden.

Naast het volgen van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie bij Hypnos is het in principe niet mogelijk andere hbo-opleidingen (draaglast wordt besproken) of andere hypnose/hypnotherapie opleidingen te volgen (het tegelijkertijd aanleren van andere technieken en methoden kan elkaar in de weg staan).

Maximaal 10% van de Studenten mogen boventallig worden aangenomen voor het volgen van een deel van de Opleiding vanuit interesse zonder het doen van examens/tentamens. Alleen examen doen is niet mogelijk.

2.3 Vrijstelling

De Student kan vrijstelling aanvragen voor één of meerdere lessen of tentamenonderdelen uit de Opleiding waarvoor hij aantoonbaar voldoende vooropleiding heeft.

Voor specifieke psychosociale basiskennis (PSBK) lessen geldt dat vrijstelling aangevraagd kan worden wanneer de Student voldoet aan een van beide volgende eisen:

- a) De Student heeft een door CPION of SNRO geaccrediteerd PSBK-diploma.
- b) De Student heeft een diploma van een van de opleidingen die vrijstelling geven voor de psychosociale basiskennis volgens RBCZ. Dit overzicht staat op de website en is op te vragen.

Vrijstelling voor andere lessen kan worden toegekend als de Student diploma's, certificaten, studiemateriaal, curriculum etc. overlegt waaruit blijkt dat hij deze lesinhoud elders heeft gevolgd. In overleg kan een aangepast rooster worden samengesteld.

Het aanvraagformulier voor vrijstellingen staat in het Studentenportaal in de map Algemeen Student (bijlage 1). Op basis van de bijlage(n) beoordeelt de Examencommissie de aanvraag. De Directeur beslist binnen 20 werkdagen over het ingediende verzoek en deelt dit gemotiveerd per e-mail aan de aanvrager mede. De beslissing wordt bewaard in het dossier van de Student. Hieraan zijn geen kosten verbonden.

2.4 Studiewijzer

Studenten krijgen bij aanvang van het opleidingsjaar een studiewijzer uitgereikt. De inhoud van de Opleiding en de daaraan verbonden overgangsvoorwaarden, tentamen, examens en praktijk(eind)toetsen staan beschreven in de studiewijzers voor elk opleidingsjaar. Zie verder: OS Deel 2 - Lesprogramma.

2.5 Studentenportaal

We maken gebruik van een Studentenportaal, de digitale leeromgeving.

De Student ontvangt aan het begin van het eerste opleidingsjaar een e-mailadres en een tijdelijk wachtwoord. Dit wachtwoord past de Student bij de eerste keer inloggen aan.

In dit portaal kan de Student:

- a) lesmateriaal en documenten die voor zijn jaargang(en) gelden inzien en downloaden.
- b) met medestudenten overleggen.
- c) alle Microsoft applicaties gebruiken.
- d) studieopdrachten uploaden en/of inleveren.

In het portaal is een map Algemeen Student waar documenten in staan die gelden voor alle lesjaren.

In de folder Instructies Studenten Portaal staan toelichting filmpjes voor het gebruiken van het portaal.

De meeste opdrachten levert de Student in via het Studentenportaal, andere opdrachten worden ingeleverd via e-mail. De wijze van inleveren staat per opdracht beschreven in de studiewijzer.

De Student levert de opdrachten in met de volgende naamgeving: voornaam_titel opdracht

2.6 Vertrouwelijkheid

Alle privacygevoelige informatie door Studenten, Docenten, Praktijkbegeleiders/Examinatoren dan wel Academie Hypnos verstrekt in het kader van de Opleiding is vertrouwelijk en valt onder een geheimhoudingsverplichting.

Alle informatie die bij het proceswerk van de Student naar voren komt, schriftelijk of mondeling, wordt vertrouwelijk behandeld door Studenten en Docenten en Praktijkbegeleiders/Examinatoren.

Het maken van geluid- of beeldopnames tijdens de lessen is niet toegestaan.

2.7 Ethische code

Hypnotherapie is een vorm van psychotherapie. Als hypnotherapeut passen wij trance/hypnose toe als therapeutisch middel en begeleiden wij cliënten met een hulpvraag. De cliënt is zelf verantwoordelijk voor het eigen proces. Met onze (hypno)therapeutische kennis en vaardigheden begeleiden wij de cliënt, in contact met het onbewuste, naar oplossingen waar hij in het dagelijkse leven niet bij kan komen. Bij de cliënt ontstaat bewustwording, inzicht, verwerking, regie en keuzevrijheid.

Academie Hypnos leidt volwaardige, deskundige hypnotherapeuten op. Dit betekent onder andere dat deze hypnotherapeuten voldoen aan de competenties in het beroepscompetentieprofiel van de NBVH. De Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie is op basis van dit beroepsprofiel getoetst door CPION en opgenomen als registeropleiding op hbo-niveau. Veel van deze competenties richten zich op concrete kennis en kunde van de hypnotherapeut en streven naar een goede kwaliteit en deskundigheid in het

eigen beroepsmatig handelen. Deze worden in de opleiding op meerdere momenten getoetst en beoordeeld. De student volbrengt alle gestelde studievereisten.

Cognitief en technisch kan iemand in staat zijn om een therapeutische sessie te begeleiden. Cognitie en techniek zijn echter niet de enige kenmerken van een goede therapeut. Andere competenties richten zich meer op de zogenaamde 'soft skills'. Deze competenties vragen een bepaalde, persoonlijke ontwikkeling en zelfreflectie van de hypnotherapeut. Deze competenties kunnen minder concreet en meetbaar beschreven en lastiger objectief getoetst worden. Deze soft skills zijn een belangrijk onderdeel van de vaardigheden van een goede hypnotherapeut. Als opleider observeren we de therapeutische houding van de student en maken deze indien nodig bespreekbaar als deze onvoldoende in ontwikkeling/ontwikkeld is. We wijzen studenten op punten die hen mogelijk (nog) verhinderen om het vak van hypnotherapeut goed uit te oefenen en geven de student gelegenheid om deze te verbeteren voor het behalen van het diploma als we hier aanleiding toe zien.

Belangrijke waarden:

Gezien het hoge individuele karakter van therapeutische houding is het ondoenlijk concrete normen hiervoor op te stellen. We beperken ons hier daarom tot het bespreken van een aantal belangrijke waarden in hoofdlijnen.

Geweldloze communicatie:

Geweldloze communicatie is de basis van de manier waarop studenten en medewerkers van Hypnos met elkaar communiceren. Dit houdt kort samengevat onder andere in:

Wel: Gebruik ik-boodschappen. Houd het bij jezelf. Maak concreet waar jij last van hebt.

Respectvolle houding. Luister. Vraag door. Uit alleen je eigen behoefte. Sta open voor de behoefte van de ander. Heb een open mind. Wees nieuwsgierig.

Niet: Invullen. Oordelen. Aanvallen. Verdedigen. Verwijten. Verwachtingen hebben. In Ouder- of Kindrol zitten. Controle willen houden. Eigen gevoelens projecteren op de ander.

Belangrijke aspecten van de basishouding van de student:

- Een open leerhouding, nieuwsgierig, uitnodigend, begripvol, niet oordelend.
- Goed voorbereid, zelf nadenken, aandacht.
- Bijdragen aan de positieve, integere en op groei gerichte leer- en werkomgeving van Hypnos en aan de vertrouwelijke en veilige sfeer.
- Passende ruimte vragen voor het eigen leerproces en daarbij ruimte laten aan het leerproces of aandacht voor andere studenten in de groep.
- Je opstellen als cliënt in oefensituaties en op toetsmomenten.
- Op het eigen beroepsmatig handelen en het persoonlijk proces kunnen reflecteren, eerlijk naar jezelf en naar anderen.
- Om kunnen gaan met feedback en deze gebruiken als leermoment.
- Het beste uit jezelf en je werk halen en anderen ondersteunen en inspireren hetzelfde te doen.
- Solidair zijn met anderen, samenwerken en elkaar ondersteunen, onderdeel van het geheel zijn.
- Zorgvuldig omgaan met tijd van anderen.
- Verantwoordelijkheid dragen en nemen voor het eigen (leer)proces en het eigen gedrag. Verantwoordelijkheid die van een ander is, bij de ander laten.
- Integer, empathisch en respectvol handelen ten opzichte van cliënten, medestudenten en medewerkers van Hypnos.

Belangrijke aspecten van de therapeutische houding:

- Op het eigen beroepsmatig handelen en het therapeutisch proces kunnen reflecteren, eerlijk naar jezelf en naar anderen.
- Betrouwbaarheid, integriteit, zorgvuldigheid, openheid, respect, aandacht. Privacy en vertrouwelijkheid respecteren en beschermen.
- Rekening houden met de individuele eigenschappen en omstandigheden van de ander. Beseffen dat de eigen normen en waarden en identiteit het professioneel handelen kunnen beïnvloeden.
- Reflectie op en werken aan eigen persoonlijke thema's.
- Besef van de afhankelijke positie van de cliënt, niet afhankelijk maken, niet schaden.
- Verantwoordelijk voor en aanspreekbaar op het eigen beroepsmatig handelen en gedrag.
- Bijdragen aan de kwaliteit van de beroepsgroep, medeverantwoordelijk voor imago (hypno)therapeuten en andere zorgverleners.
- Vertrouwen in het onbewuste en het zelfhelend en zelfregulerend vermogen van de cliënt.
- Het proces en de regie van de cliënt bij de cliënt laten. Respecteren en bevorderen van de autonomie van de ander.
- Neutrale houding, zonder verwachtingen. Acteren vanuit de Volwassen rol.
- Om kunnen gaan met eigen emoties en emoties van de ander.
- Bewust van je eigen beperkingen en grenzen. Weten wanneer je het beste kunt doorverwijzen.
- Streven naar meesterschap, willen blijven leren en ontwikkelen. Aandacht voor detail.
- Voelen van inspiratie. Groeien, bloeien en bruisen. Een bron van inspiratie zijn, verspreiden van (ervarings)kennis.
- Creatief durven zijn en 'out of the box' kijken.

Onwenselijk gedrag:

Het volgende gedrag is niet wenselijk en kan zelfs schadelijk zijn. De student zorgt ervoor dat hij zich hier tijdens de opleiding steeds meer van bewust wordt. De student streeft ernaar om dit gedrag steeds meer tot een minimum te beperken om mogelijke schade te voorkomen:

- Acteren vanuit de Ouderrol en/of de Kindrol.
- Projectie van jouw gevoelens op een ander.
- In tegenoverdracht gaan.

Signalering van onvoldoende basishouding student of therapeutische houding:

Docenten, praktijkbegeleiders, eindwerkstukbegeleiders, staf, directeur en andere betrokkenen bij Hypnos kunnen een onvoldoende basishouding student of therapeutische houding signaleren en beoordelen. Wanneer deze signaleren dat een student meer ontwikkeling nodig heeft om goed te kunnen functioneren als student of als therapeut, nodigt iemand uit het team deze student uit voor een gesprek.

Gesprek:

- In dit gesprek benoemen we hetgeen we observeren bij de student.
- De student krijgt de gelegenheid om hierop te reageren.
- Vervolgens geven we gerichte aanwijzingen en maken we afspraken over de gewenste ontwikkeling en/of leggen we een ontwikkelingstraject vast. Waar moet de student aan werken en aan voldoen om verder te kunnen met de studie?
- Deze afspraken leggen we vast en overhandigen we aan de student.

- De student krijgt vervolgens de tijd om zich op de afgesproken manier te ontwikkelen en deze ontwikkeling te laten zien.
- Na een afgesproken tijdperiode, bijvoorbeeld enkele maanden tot een half jaar, volgt een tweede gesprek waarin we de ontwikkeling en de voortgang van de student bespreken.

Mogelijke afspraken in het ontwikkeltraject en consequenties:

Afspraken die we maken bestaan uit een of meerdere van de volgende mogelijkheden. Als deze mogelijkheden niet voldoende zijn, leggen we aanvullende afspraken vast.

- Extra leertherapie sessies volgen.
- Samen formuleren van mogelijke punten voor leertherapie.
- Extra reflectieverslagen maken.
- Extra opdrachten doen.

Mogelijke uitkomsten ontwikkeltraject:

- Wanneer de student voldoende ontwikkeling laat zien, kan het ontwikkeltraject stoppen.
- Wanneer de student ontwikkeling laat zien, maar het is nog niet voldoende, maken we nieuwe afspraken en/of leggen we een verder ontwikkeltraject vast.
- Als de student onvoldoende ontwikkeling laat zien of als er te veel eigen proces is, kunnen we besluiten de student (voorlopig) niet toe te laten bij lessen en/of bij de toetsing.

Mogelijke consequenties:

- Een voorwaardelijke hervatting van de opleiding.
- Een jaar studieonderbreking om eerst aan de besproken ontwikkeling te werken.
- Uitstellen van toets momenten en daarmee mogelijk ook diplomering.
- Opzegging van de studieovereenkomst.

Dit alles ter beoordeling van de directeur en team. De directeur neemt in samenspraak met hen de beslissing of een student op de opleiding past.

2.8 Grensoverschrijdend gedrag en procedure

Van studenten, docenten en directie binnen de organisatie van Academie Hypnos wordt gedrag verwacht dat past bij diens positieve, integere en op groei gerichte leer- en werkomgeving. Dit wil zeggen dat men zich onder andere gedraagt volgens de waarden en aspecten zoals verwoord in de Ethische code. We verwachten van hen dat ze zich gedragen passend bij de rol die ze hebben in de context van een opleidingsinstituut voor zorgprofessionals. Dit geldt voor alle gedrag, waaronder omgangsvormen, gedragsregels, conventies, maatschappelijk normen en waarden, zowel fysiek als verbaal en non-verbaal.

Wat verstaat Hypnos onder grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag is gedrag dat valt buiten de omgangsvormen die binnen deze gegeven context gelden, waaronder aantasting van de persoonlijke levenssfeer en van de lichamelijke of psychische integriteit. Dit houdt ook in dat men zich niet discriminerend, verbaal of lichamelijk agressief, gewelddadig of seksueel intimiderend gedraagt en dat iemand ingrijpt wanneer hij geconfronteerd wordt met een situatie waarin sprake is van genoemd gedrag door anderen in de organisatie.

Het hier besproken gedrag strekt zich uit over alle omgangsvormen die door de ontvangene

als grensoverschrijdend kunnen worden gevoeld of die de wet overschrijden, waaronder mondelinge en schriftelijke communicatie, versturen van WhatsApp of sms-berichten, e-mails, verspreiden van foto's zonder uitdrukkelijke toestemming, etc.

Het grensoverschrijdend gevoel dat met bepaald gedrag kan samenhangen is subjectief. Van belang is de mate van sensitiviteit bij beide partijen. Dit betekent dat je passend reageert wanneer iemand aangeeft dat hij dit gedrag als niet prettig ervaart. Men gaat niet door met dit gedrag en past het gedrag aan zodat een ander er geen last meer van heeft. Als grensoverschrijdend gedrag blijft voortduren, bijvoorbeeld als het aangepaste gedrag ook niet passend is en niet verandert na het bespreekbaar maken hiervan, kan een klacht worden ingediend.

Er is een aantal hoofdvormen van grensoverschrijdend gedrag te onderscheiden die hierna genoemd worden met, waar toepasselijk, ter verduidelijking een aantal voorbeelden van hoe dit tot uiting kan komen in gedrag.

- Scholingsactiviteiten verstoren, studenten of docenten hinderen bij hun scholingsactiviteiten.
- Het gebruik van alcohol, drugs en andere stimulerende middelen tijdens de les- of begeleidingsactiviteiten en in het pand.
- Het niet respecteren van de privacy en vertrouwelijkheid, essentieel voor studenten en docenten bij iedere psychosociale opleiding: het zonder uitdrukkelijke toestemming maken van audio en visuele opnames, ongepaste uitingen via sociale media en andere communicatiekanalen.
- Discriminatie: vormen van gedragingen met de bedoeling iemand vanwege etnische afkomst, nationaliteit, huidkleur, religie, geslacht, seksuele geaardheid, geloof, levensbeschouwing, politieke overtuiging, leefwijze, sociale positie, leeftijd of de aard van gezondheidsproblemen te kleineren.
- Sociaal isoleren: iemand doodzwijgen, negeren of nadrukkelijk minachten.
- Verbaal geweld: personen uitschelden, bespotten, minachten, schreeuwen.
- Roddelen: op een voortdurende negatieve manier praten over studenten, docenten of andere betrokkenen van Hypnos.
- Dreigen: door iets onwenselijks in het vooruitzicht te stellen.
- Non-verbale agressie: stalken, claimen.
- Lichamelijke agressie of geweld.
- (Seksuele) intimidatie: handtastelijkheden, seksueel getinte of anderszins intimiderende opmerkingen, aanranding en verkrachting.

Wat wordt volgens de wet onder seksuele intimidatie verstaan?

Artikel 1a lid 3 WGBMV (de Wet gelijke behandeling mannen en vrouwen):

Onder seksuele intimidatie als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan: enige vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.

Welke procedure wordt gevolgd bij een klacht wegens grensoverschrijdend gedrag ?

Zie de Evaluatie en klachtenprocedure.

Wat kan het gevolg zijn van de erkenning van grensoverschrijdend gedrag?

Academie Hypnos houdt te allen tijde het recht om iemand al dan niet tijdelijk de toegang tot de opleiding te ontzeggen of niet te laten opgaan voor een toetsmoment bij seksuele intimidatie en/of andere vormen van grensoverschrijdend gedrag zoals hierboven bedoeld.

Ernst en frequentie kunnen gelden als criteria. Dit ter beoordeling van directeur en team. Er vindt geen restitutie van het lesgeld plaats. Slechts indien de student die de toegang wordt ontzegd aannemelijk kan maken dat de gevolgen van zijn gedrag niet in verhouding staan tot ernst van de gedraging en de schade van het slachtoffer kan restitutie van een door de directie te bepalen deel van het lesgeld plaatsvinden.

Indien de aard van het grensoverschrijdende gedrag zodanig is dat deelname aan de opleiding onhoudbaar is, kan de studieovereenkomst met onmiddellijke ingang worden opgezegd. In andere gevallen wordt vooraf een schriftelijke waarschuwing gegeven. De student krijgt in dat geval gerichte aanwijzingen of leerdoelen om het gedrag te veranderen. Indien dit niet tot verandering in het storende gedrag leidt, wordt de toegang tot de opleiding alsnog opgezegd.

2.9 De rol van de Vertrouwenspersoon

Zoals de Directeur de Staf heeft om zich te laten bijstaan, heeft de Student de Vertrouwenspersoon om zich te laten bijstaan. Niet alleen de Student maar iedereen die op enige wijze bij Hypnos betrokken is kan bij de volgende zaken contact opnemen met de Vertrouwenspersoon:

- seksuele intimidatie
- agressie en geweld
- pesten / uitsluiting
- discriminatie
- racisme

De Vertrouwenspersoon staat de melder bij. Dit betekent dat de Vertrouwenspersoon de Student emotioneel of praktisch bijstaat als hij dingen wil bespreken of als je bepaalde stappen wil ondernemen in de klachtenprocedure.

De Vertrouwenspersoon is een onafhankelijk persoon. Deze vertelt de Directeur niet wie contact heeft opgenomen en/of over de inhoud van het contact. Het is absoluut vertrouwelijk. De Vertrouwenspersoon velt geen oordeel.

De Vertrouwenspersoon kan bij Hypnos, als beide partijen dat wensen, als mediator ingezet worden zodat de betrokkenen samen afspraken kunnen maken.

2.10 Evaluatie- en Klachtenprocedure

We volgen wat bij Studenten leeft aan feedback, wensen en groeimogelijkheden.

Er zijn diverse mogelijkheden voor feedback en evaluatie.

- a) De route waarlangs feedback, wensen en groeimogelijkheden kunnen komen is beschreven onder Procedure I: Evaluatie.
- b) De route waarlangs klachten kunnen komen is beschreven onder Procedure II: Klachtenprocedure.

Zie bijlage 2 voor de Evaluatie- en klachtenprocedure.

3 Opleiding Studentenstatuut (OS) Deel 2 Het opleidingsspecifieke deel

In onze Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie en de Opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional leert de Student therapeutische vaardigheden en een cliënt diepgaand therapeutisch te begeleiden. De therapeut begeleidt de cliënt bij het hervinden van zijn innerlijke balans.

De therapeut leert werken met trance. Met behulp van trance brengt de therapeut de cliënt in contact met het onbewuste op zoek naar zijn eigen oplossingen, zijn eigen kracht. Het onbewuste van de cliënt wordt in trance aangesproken. Belemmerende onbewuste processen worden bewust gemaakt en emoties worden vrijgemaakt. De therapeut leert om te gaan met traumatische geschiedenissen van de cliënt en hem bij te staan in de verwerking ervan.

Na diplomering kan de afgestudeerde Student zelfstandig een therapeutische praktijk starten. Met dit diploma en na inschrijving bij een beroepsvereniging wordt (door de meeste zorgverzekeraars) een deel van de behandeling vergoed vanuit de aanvullende verzekering.

De afgestudeerde therapeut functioneert als een zelfstandig werkende hypnotherapeut en psychosociaal therapeut. Hij heeft kennis en therapeutische vaardigheden ontwikkeld. Hij maakt vakkundig gebruik van de aangeleerde therapeutische technieken en methoden. Hij past deze toe met aandacht voor de draagkracht van zijn cliënt en afgestemd op diens problematiek. Hij is in staat therapeutisch te werken met respect voor de eigenheid van de cliënt. Hij kan samenwerken, rapporteren en communiceren met collegae en verwijst tijdig door.

De Opleiding leidt de Student op tot hypnotherapeut en psychosociaal therapeut. Hiermee behaalt de Student een diploma van respectievelijk 190 of 240 EC, inclusief PSBK.

3.1 Missie, visie en aanbod

3.1.1 Missie

Met onze jarenlange ervaring, gekwalificeerde Docenten en effectieve leeroplossingen, stellen we de Student en de afgestudeerde therapeut in staat continue te blijven leren en optimaal te presteren. We brengen leren en werken dicht bij elkaar en zorgen dat de juiste kennis en vaardigheden voor nu en ook voor de toekomst beschikbaar zijn.

3.1.2 Visie

Academie Hypnos levert een bijdrage aan de complementaire zorg door volwaardige, zelfstandige hypnotherapeuten en psychosociale therapeuten op te leiden. Therapeuten die cliënten begeleiden op een adequate manier en bijdragen aan een betere gezondheid.

3.1.3 Aanbod

Academie Hypnos biedt de registeropleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie op hbo-niveau, de opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional, de opleiding Psychosociale basiskennis (PSBK) en bij- en nascholingen aan die voorzien in de behoefte van iedereen die zich wil bekwamen of verdiepen als (hypno)therapeut.

3.2 Vestiging

Academie Hypnos is gevestigd in Voorthuizen aan de Hoofdstraat 185. De leslocatie heeft twee zalen en vier oefenruimten, twee toiletten en een keuken met koelkast en magnetron, koffie en thee. Er is wifi met wachtwoord.

De leslocatie kan worden gebruikt voor het praktisch oefenen in de oefengroep. Dit dient te worden aangevraagd.

Studenten kunnen in het gebouw overnachten indien zij te ver weg wonen om de lessen te kunnen volgen in een weekend met aaneengesloten lessen. Dit dient te worden aangevraagd. Er is geen douche of bad aanwezig.

3.3 Organisatie en vormgeving van het onderwijs

Academie Hypnos is opgericht 1 januari 1997.

Er zijn (gast)Docenten, Mentoren, Afstudeeropdrachtbegeleiders, Praktijkbegeleiders/Examinatoren en een Vertrouwenspersoon betrokken. Er is een Examencommissie, een Staf en een Adviescommissie.

3.4 Competentie beroepsprofiel

De afgestudeerde therapeut kan na de opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, waarvan de opleiding psychosociale basiskennis (PSBK) deel uitmaakt functioneren als een zelfstandig werkende hypnotherapeut en psychosociaal therapeut. Hij heeft zodanig kennis en therapeutische vaardigheden ontwikkeld dat hij vakkundig gebruik kan maken van de aangeleerde therapeutische technieken en methoden. Hij kan deze toepassen met aandacht voor de draagkracht van zijn cliënt en afgestemd op zijn problematiek. Hij is in staat te werken met respect voor de eigenheid van de cliënt. Hij kan samenwerken, rapporteren en communiceren met collegae en kan tijdig doorverwijzen. Afgestudeerde therapeuten in het bezit van AGB-codes en ingeschreven bij een beroepsvereniging en de koepel RBCZ zijn vrijgesteld van btw, omdat de belastingdienst heeft vastgesteld dat deze gelijkstaan aan een therapeut met BIG registratie.

De kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een Student bij beëindiging van de Opleiding moet hebben verworven zijn beschreven in het Beroepscompetentieprofiel Hypnotherapeut en therapeuten met specialisatie hypnotherapie opgesteld door beroepsvereniging de Nederlandse Beroepsvereniging van Hypnotherapeuten (NBVH), d.d. mei 2019 (bijlage 3).

Een competentie is een geheel van kennis en vaardigheden en houding, die een persoon binnen een beroeps en/of wetenschappelijke context adequaat weet in te zetten.

De competenties zijn verdeeld in vijf kerngebieden:

- Kennis
- Psychosociale basiskennis
- Planmatig werken met de cliënt
  - De therapeutische relatie
  - Het formuleren van de hulpvraag
  - De behandelovereenkomst
  - Het behandelplan
  - Het inzetten van relevante methoden, technieken en interventies
  - De evaluatie van het behandelplan en daarop kritisch kunnen reflecteren
- Samenwerking
  - De samenwerking met andere professionals
  - De samenwerking met cliënt en systeem bij vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling
- Ethisch en maatschappelijk verantwoord handelen
- Beroepsontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling als onderdeel van beroepsontwikkeling

3.5 Uitgangspunten onderwijs

Het uitgangspunt van het onderwijs bij Academie Hypnos is gefundeerd op de aanname dat de mens veranderbaar is en dat het huidige gedrag, denken en voelen beïnvloed is geraakt door zijn eigen handelen, besluiten en voelen in eerdere gebeurtenissen. Elk persoon heeft de sleutel om deze gedragingen en gevoelens te veranderen. Door therapeutische begeleiding in trance is deze sleutel te vinden om de innerlijke balans te herstellen. Alle technieken en methoden zijn in het curriculum hierop afgestemd.

Kernwaarden: persoonlijke aandacht, creëren en overdragen van kennis, werken met trance en het onbewuste, hypnotisch taalgebruik en afstemming en sturing met het meest effectieve therapeutische effect en het uitdagen van Docenten en Studenten grenzen te verleggen en te excelleren.

De Student wordt opgeleid tot bekwaam beroepsbeoefenaar. Beroepstaken zijn betekenisvolle taken zoals deze in al hun complexiteit in de werkelijkheid door de beroepsbeoefenaar worden uitgevoerd. De meeste beroepstaken doen een beroep op meerdere competenties.

De Student doet gedurende de Opleiding therapeutische kennis en vaardigheden op. Hij krijgt een scala aan methoden en technieken aangeboden. Deze stellen hem in staat een keuze te maken welke hij adequaat kan toepassen bij het ondersteunen en begeleiden van de cliënt en die persoonlijk bij hem als therapeut passen. Hij maakt keuzes in het adequaat toepassen van aangeleerde technieken en methoden. Hij kan hier ook op reflecteren en erover discussiëren. Hij vormt een mening over het vakgebied. Dit geeft de Student de bekwaamheid om vakkennis toe te passen in nieuwe, onbekende of onvoorziene situaties. Tevens krijgt de Student de gelegenheid om zelf persoonlijk te ontwikkelen en belemmeringen in zichzelf op te ruimen.

Van de afgestudeerde therapeut wordt verwacht dat hij blijft werken aan zijn professionele ontwikkeling door middel van bij- en nascholing.

Goed beroepsonderwijs is afgestemd op ontwikkelingen in de samenleving en in het werkveld. Via de Adviescommissie en de Docenten en Praktijkbegeleiders/Examinatoren is een voortdurende afstemming op het werkveld. Door deze aansluiting met het werkveld is de vorm en de inhoud van het onderwijs permanent in ontwikkeling met als doel de Student zo goed mogelijk voor te bereiden op de arbeidsmarkt.

De Student leert zelfstandig beroepstaken uit te voeren, het therapeutisch functioneren te verbeteren en zelfstandig zijn loopbaan te ontwikkelen zodat hij blijvend succesvol functioneert in het werkveld. De Student ontwikkelt zich zelfstandig van sturing door Docenten naar zelfsturing.

Flexibilisering en eigen keuze is een belangrijk uitgangspunt. De Student heeft vrije keuze met betrekking tot zijn afstudeeropdracht en de betreffende literatuur. Hij heeft desgewenst 50 EC vrije keuze als specialisatie in een vierde jaar. Hierdoor heeft hij naast zijn eigen interesse ook de mogelijkheid om zich te richten op de specifieke behoefte vanuit de arbeidsmarkt. Zowel de afstudeeropdracht als het vierde jaar geven de Student de kans zichzelf te profileren en te specialiseren.

3.6 Het didactisch model

NLQF is de afkorting van Netherlands Qualification Framework. Het is een systeem waarin alle mogelijke kwalificaties ingeschaald kunnen worden op een bepaald niveau. Op basis van het NLQF-niveau zijn kwalificaties vervolgens eenvoudig met elkaar te vergelijken.

Het hoger onderwijs wordt binnen het NLQF beschreven middels de niveau-indeling van niveau vijf tot en met acht te weten: Associate degree (niveau 5), Bachelor (niveau 6), Master (niveau 7) en Doctoraat (niveau 8). Gelet op de eis dat de beroepsopleidingen voor complementair therapeuten minimaal op hbo-niveau moeten zijn, is er gekeken naar een vergelijkbare niveauformulering uit de beschrijving van het Nederlands nationaal kwalificatiekader van het NLQF.

Deze beschrijving van het NLQF is afgestemd op de descriptorren van het EQF (European Qualifications Framework) en de Dublin descriptorren van het Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs. Gelet op het vereiste minimale hbo-niveau lijkt niveau 6 van het NLQF-model het meest geëigend als het minimale eindniveau waaraan een complementair/alternatief therapeut moet voldoen.

De belangrijkste didactische leervorm van waaruit Docenten bij Hypnos werken is sociaal constructivistisch. Dit betekent dat de Student de ruimte krijgt om zijn eigen stijl te ontwikkelen. De afgestudeerde therapeut is in staat een vrije en afgestemde keuze te maken ten aanzien van interventies door middel van technieken en methoden. Het gaat om het verbinden van nieuwe kennis en vaardigheden met eerder opgedane kennis en vaardigheden. Tevens leert hij creatief om te gaan met het therapeutisch werk door methoden en technieken met elkaar te verbinden en in elkaar over te laten gaan daar waar nodig is. Dit benadrukt de actieve rol die de Student heeft bij het verwerken van de informatie tijdens het verwerven van nieuwe kennis en vaardigheden. De Student krijgt de gelegenheid om zich te specialiseren. Hij heeft hier een vrije keuze in. Evenals het vrij kunnen kiezen van literatuur naast de verplichte literatuur in het eerste, tweede en derde jaar en bij het schrijven van de afstudeeropdracht, waar ook een vrije keuze is in het onderwerp en de vraagstelling.

Ook wordt gewerkt met de handelingspsychologische moderne didactische leerstijl. De Student ziet in de Opleiding voorbeeldsessies. Door een theoretisch kader met duidelijke stappenplannen is hij in staat deze modellen eigen te maken op een manier die bij hem past. Verder wordt gewerkt met het meta-cognitief didactisch leren. De Student reflecteert op zijn eigen handelen. De Student leert ook in interactie met medestudenten. Het geven van feedback aan medestudenten is hierbij een belangrijk onderdeel.

3.7 De oriënterende, verwijzende en selecterende functie van het eerste jaar

Het eerste opleidingsjaar heeft een drietal functies: oriënterend, verwijzend en selecterend. Deze drie functies hangen nauw met elkaar samen. Het eerste opleidingsjaar geeft een beeld over de hele studie. Gedurende dit eerste jaar wordt de Student in staat gesteld te ontdekken of de Opleiding aansluit bij zijn capaciteiten en interesses. Dit is de oriënterende functie van het eerste opleidingsjaar. Studieadviezen in het midden en aan het einde van het eerste jaar helpen bij deze beslissing. Dit is de verwijzende functie van het eerste jaar. En tot slot kent dit jaar ook de selecterende functie. Door het behalen van tentamen en praktijktoets en het doen van opdrachten ligt de weg open naar het tweede jaar.

3.8 Lesprogramma

3.8.1 Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie

De inhoud van de Opleiding en de daaraan verbonden examens staan beschreven in de studiewijzers voor elk opleidingsjaar. In de studiewijzers staat de volgende informatie:

- a) Rooster
- b) Overgangsvoorwaarden
- c) Informatie over reflecteren
- d) Informatie over het Studentenportaal
- e) Toelichting op de overgangsvoorwaarden
- f) Literatuurlijst
- g) Rode vlaggen
- h) Lesdagoverzichten en competenties (beschrijvingen van de onderwijseenheden op detailniveau en curriculum)

3.8.2 Psychosociale basiskennis (PSBK)

De Modulen PSBK zijn onderdeel van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie. Het PSBK-programma kan ook los worden gevolgd.

Een diploma wordt uitgereikt als alle modules zijn behaald.

Het PSBK-programma is gebaseerd op de PLATO-eindtermen (Platform Onderwijs, Opleiding en Organisatie).

De modules en bijbehorende lesdagen zijn:

PSBK 1 Gespreksvoering

PSBK 1/1 Intake, voorgesprek, nagesprek, contract, behandelplan

PSBK 1/2 Gesprekstechnieken

PSBK 2 Psychologie

PSBK 2/1 Ontwikkelingspsychologie, persoonlijkheidsontwikkeling: Erik Erikson (emotionele); Piaget (cognitieve); Kohlberg (morele), hele levensloop
PSBK 2/2 Gezondheidsethiek & houding van de therapeut (halve dag)
PSBK 2/3 Cognitieve gedragstherapie en ACT bij onbegrepen fysieke klachten

PSBK 3 Psychopathologie, classificatie

PSBK 3/1 DSM-5, opbouw, classificatie, persoonlijkheidsleer, stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen – I

PSBK 3/2 DSM-5, opbouw, classificatie, persoonlijkheidsleer, stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen – II

PSBK 3/3 DSM-5, opbouw, classificatie, persoonlijkheidsleer, stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen – III

PSBK 3/4 Presentaties DSM-5

PSBK 3/5 DSM-5 verdieping en casuïstiek

PSBK 4 Anatomie, fysiologie, pathologie, geïntegreerde geneeskunde

PSBK 4/1 Hart- en vaatstelsel, Ademhalingsstelsel en aandoeningen, Farmacologie, rode vlaggen

PSBK 4/2 Zenuwstelsel/neurologie, pijn en aandoeningen

PSBK 4/3 Psychofarmacologie + Sociale Kaart, meldcode en 113 en rapportage, GGZ, privacy

PSBK 4/4 Endocrinologie en ziektebeelden, kanker

PSBK 4/5 Geïntegreerde geneeskunde, deelgebieden, angst

PSBK 4/6 Praktijkvoering, registratie (halve dag)

3.9 De inrichting van praktische oefening

Het programma heeft in het eerste jaar een opbouw in het leren van technieken en methoden. De lessen starten meestal met theorie over het onderwerp. Daarna wordt een voorbeeldsessie gegeven door de Docent. De Studenten stellen vragen over hoe het ervaren is, waarom interventies gedaan werden en wat het resultaat daarvan is. Een deel van de les wordt vervolgens besteed aan het zelf oefenen van de technieken en methodes door de Studenten in de rol van cliënt, therapeut of observator. Er is niet genoeg tijd in de les om vanuit al deze drie rollen te oefenen. Om deze reden oefenen de Studenten tussen alle lessen de geleerde technieken en methodes in hun oefengroep. De Studenten reflecteren op hun eigen handelen en geven elkaar feedback.

Daarnaast volgen de Studenten elk opleidingsjaar 5 keer leertherapie. Dit is bij een erkende hypnotherapeut, aangesloten bij een beroepsvereniging. Leertherapie geldt als leerinstrument. De Student leert van het therapeutisch handelen van de leertherapeut, de sessie wordt nabesproken, eventuele vragen van de Student kunnen worden beantwoord. De Student leert van het ervaren hoe een en ander verloopt in een praktijk voor hypnotherapie. De Student ervaart hoe het is om (hypno)therapie te krijgen. De leertherapie bestaat uit sessies met hypnotherapeutische technieken en methodieken. Daarnaast kunnen dingen die de Student raken in de lessen en de oefengroep uitgewerkt worden in leertherapie. De Student kan zo een stukje verder komen in het eigen proces met onder andere als doel om tegenoverdracht te voorkomen in het therapeutisch handelen.

3.10 Lestijden en lesdagen, vakanties

De Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie is een deeltijdopleiding. Het kan gevolgd worden naast een baan. Het opleidingsjaar begint het laatste weekend van september en eindigt het laatste weekend van juni. Er zijn gemiddeld 2-3 lessen per maand. Tijdens basisschoolvakanties wordt het inroosteren van lessen zoveel mogelijk vermeden. De lessen vinden plaats op donderdag, vrijdag, zaterdag en/of zondag. De lesdagen starten om 10:00 u en eindigen om 17:00 u met een uitloop tot 17:30 u. De dagen wisselen zodat alle groepen op alle dagen les hebben in een opleidingsjaar en niet de eerstejaars alleen op vrijdag, tweedejaars alleen op zaterdag en derdejaars alleen op zondag. Dit is ook van belang om de Docenten in te kunnen roosteren, aangezien zij niet altijd zomaar op alle dagen kunnen. Er zit een tot enkele weken tussen de lessen. Hierdoor kunnen de lessen voorbereid worden en is er voldoende tijd om te oefenen met de nieuw geleerde technieken en methoden.

3.11 Roosters

De globale inhoud van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale Therapie en Hypnotherapie voor de Zorgprofessional staan in de roosters (bijlage 4). De inhoud van de Psychosociale Basiskennis staat in Hoofdstuk 3.8.2.

3.12 Studielast

Studielast wordt uitgedrukt in ECTS (European Credit Transfer System). Een ECTS ofwel een EC staat voor 28 studielasturen (SBU).

Het eerste opleidingsjaar bestaat uit 22 lesdagen.

Het tweede opleidingsjaar bestaat uit 23 lesdagen

Het derde opleidingsjaar bestaat uit 24 lesdagen

Het vierde opleidingsjaar bestaat uit 18 lesdagen.

De opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional bestaat uit 25,5 lesdagen.

Naast het volgen van de lessen is de studielast een dag of twee dagdelen per week.

De Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie geeft een diploma met 240 EC, inclusief PSBK. Per jaar is het aantal te behalen ECs als volgt:

- a) Eerste jaar, incl. PSBK = 60 EC
- b) Tweede jaar, incl. PSBK = 60 EC
- c) Derde jaar, incl. PSBK = 70 EC
- d) Vierde jaar = 50 EC

De Opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional geeft een diploma van 60 EC.

De los te volgen PSBK-opleiding geeft een diploma van 50 EC.

Studielasturen (SBU):

- a) Hoorcollege/lesdagen; 1 werkelijk uur = 1,5 SBU.
- b) Oefengroepen/werkgroepuren; 1 werkelijk uur = 2 SBU.
- c) Het bestuderen van literatuur; 6 pagina's = 1 SBU.
- d) Het schrijven van verslagen en andere werkstukken; 1 geschreven pagina = 8 SBU.

De studiebelasting bestaat, naast de contacturen en het verwerken van de les, uit:

- a) Kennisoverdracht. Kennis dragen we over met behulp van hoorcolleges, PowerPointpresentaties, lesmateriaal, hand-outs, casuïstiek, beeldmateriaal, het beantwoorden van vragen
- b) Zelfstudie. De Studenten bereiden iedere les voor door hoofdstukken uit het handboek te lezen, door readers van Docenten te lezen of door ander lesmateriaal te bestuderen.
- c) Opdrachten/verslagen. De Studenten maken opdrachten thuis ter voorbereiden van de lessen of ter verwerking van de lessen.
- d) Literatuur. De Studenten lezen een aantal verplichte boeken en een aantal keuzeboeken. Over deze boeken schrijven ze een kort verslag waarbij ze bespreken wat in essentie de belangrijkste strekking van het boek is, wat zij er persoonlijk van geleerd hebben en wat zij als therapeut ervan geleerd hebben.
- e) Praktijk/vaardigheidstraining. De Studenten leren de praktijk onder andere door middel van het observeren of ervaren van voorbeeldsessies. Vervolgens passen zij deze kennis en vaardigheden zelf toe door met elkaar te oefenen. Dit doen ze zowel in de les als buiten de les. Ze hebben minimaal 5 keer per opleidingsjaar leertherapie van een erkende leertherapeut. Zie ook Leertherapie bij item 8.1 a, b, c. Er worden ook oefeningen klassikaal gedaan waarbij de Studenten ervaren welk effect het heeft.
- f) Reflectie/reflectieverslagen. De Studenten reflecteren op hun eigen handelen als therapeut door iedere keer als ze oefenen een kort reflectieverslag te maken. Ze reflecteren op de methoden door deze te ervaren als cliënt en door uitgebreide verslagen over een aantal gegeven behandelingen. Ze reflecteren op hun therapeutschap door middel van het intakeverslag en het verslag aspecten therapeutschap. De Studenten reflecteren op (tegen)overdracht die ze in de (oefen)praktijk tegenkomen en over hoe ze deze kunnen voorkomen of hoe ze ermee om kunnen gaan. De Studenten bespreken persoonlijke reflectievragen met elkaar en maken daar een verslag van.
- g) Intervisie/stage. De Studenten oefenen tussen alle lessen door met elkaar. Ze doen in jaar 2 en 3 een stage waarbij ze intervisie doen met Studenten uit een lager opleidingsjaar.
- h) Samenwerken/uitwisseling/overleg. De Studenten krijgen naast individuele opdrachten ook opdrachten om met medestudenten uit te voeren.
- i) Presentaties. Studenten bereiden drie keer een presentatie voor. Een keer om een relevant boek voor de therapeutische praktijk te bespreken, een keer om een onderwerp uit de DSM-5 uit te diepen voor de hypnotherapeutische praktijk en een keer om de resultaten van hun afstudeeropdracht te bespreken.
- j) Schriftelijk tentamen/examen. De eerste drie opleidingsjaren van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie en de Zorgprofessional wordt afgesloten met een schriftelijke toets waarin de opgedane kennis wordt getoetst.
- k) Praktijk(eind)toets. De eerste drie opleidingsjaren van de Opleiding en de Zorgprofessional wordt afgesloten met een praktijktoets waarbij de Student zijn therapeutische vaardigheden laat zien.
- l) Afstudeeropdracht. In het kader van de afstudeeropdracht behandelen Studenten cliënten van buiten de Opleiding. Dit doen ze zelfstandig met een begeleider die supervisie geeft.
- m) Het vierde jaar wordt afgesloten met een afrondende praktijkopdracht.
- n) Evaluatie. De Studenten evalueren de Opleiding door aan het eind van elk opleidingsjaar een evaluatieformulier in te vullen (bijlage 5).

3.13 Studiebegeleiding

Iedere Student krijgt in de eerste drie lesjaren een Mentor toegewezen. Er vindt minimaal een keer per opleidingsjaar een mentorgesprek plaats.

De Mentor bespreekt in ieder geval de voortgang van de volgende aandachtspunten:

- a) Hoe functioneert de Student in de Opleiding? Kan hij de studielast aan?
- b) Hoe functioneert de Student in de oefengroep?
- c) Hoe functioneert de Student persoonlijk?

De Mentor geeft indien nodig adviezen op deze gebieden. De Student kan daarnaast contact opnemen met de Mentor voor een of meer extra mentorgesprek(ken). De Mentor is beschikbaar zodra er studieproblemen zijn, problemen in de oefengroep of indien zich persoonlijke problemen voordoen. De Mentor ondersteunt bij de voortgang van het onderwijs, processen in de oefengroep en het eigen (leer)proces.

De Directeur kan de Mentor verzoeken om iets dat speelt in de groep te bespreken in de mentorgesprekken. Omgekeerd brengt de Mentor de Directeur op de hoogte indien iets dergelijks speelt. In de mentorvergadering wordt de rode draad van de gevoerde gesprekken besproken met in achtneming van privacy.

Praktijkbegeleiding is in de eerste drie opleidingsjaren van de Opleiding tweemaal per opleidingsjaar, eenmaal halverwege het jaar en eenmaal in de vorm van de praktijktoets (jaar 1 en 2) of praktijkkeindtoets (jaar 3).

Studenten kunnen ervoor kiezen extra praktijkbegeleiding te volgen.

Praktijkbegeleiding vindt tweemaal plaats in de Opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional, eenmaal halverwege de opleiding en eenmaal in de vorm van de praktijktoets.

Iedere Student krijgt in het tweede jaar een Afstudeeropdrachtbegeleider toegewezen. Deze begeleider ondersteunt de Student in de keuze voor het behandelplan en geeft supervisie bij de te geven praktijkbehandelingen en het beschrijven ervan. Hij begeleidt het proces en beoordeelt het proces en het resultaat van de Student tijdens de afstudeeropdracht.

3.14 Online lesgeven

Hypnos biedt praktijkgericht onderwijs aan. Het beleid is dat Studenten naar de les komen zodat ze de inhoud van de les beter tot zich kunnen nemen en de vaardigheden kunnen leren en oefenen en daardoor een goede therapeut kunnen worden.

Hypnotherapie is mensenwerk. Het is belangrijk dat je de ander ziet en aan kunt voelen. Het is een vaardigheid die je veel moet beoefenen voordat je dit op cliënten die kwetsbaar zijn toepast. Het is niet alleen maar cognitieve kennis dat je leert. Je leert vaardigheden toepassen. In de les oefen je met elkaar, je krijgt feedback van de Docent en van anderen. Het diploma bij Hypnos staat ervoor dat je de juiste kennis maar vooral ook de vaardigheden in huis hebt om hypnotherapie te beoefenen.

Je leert allerlei technieken en methoden. Je leert iemand in trance te brengen, te begeleiden, interventies te doen en weer uit trance te halen. Non-verbale communicatie is verreweg het allergrootste deel van je communicatie en heeft direct invloed op de effectiviteit van je behandelingen. Als hypnotherapeut is het belangrijk om de non-verbale reacties en tranceverschijnselen van de ander te zien. Deze zijn niet alleen te zien aan het gezicht, dat

online vaak nog wel enigszins goed zichtbaar is, maar in de hele houding en het voorkomen van de cliënt. Daardoor valt veel informatie weg tijdens online werken. Als startend hypnotherapeut heb je deze informatie zeker nodig om het vak goed te leren.

Als je online oefent, krijg je minder feedback op je handelen, omdat een deel gewoon niet overkomt online. Hierdoor kun je gewoontes ontwikkelen in je therapeuschap die niet helpend zijn voor de ander of zelfs averechts kunnen werken. De kans dat je niet alles ziet wat er bij de ander gebeurt, dat je iemand niet helemaal goed uit trance haalt, dat de verbinding plotseling uitvalt midden in een belangrijk stuk etc. is reëel voor mensen die online oefenen. In onze praktijkgerichte opleiding is het ook belangrijk om te werken aan overdracht en tegenoverdracht, dat komt makkelijker aan de oppervlakte als je elkaar ziet, met elkaar werkt en met meerdere mensen contact hebt.

Ook het met elkaar volgen van een theoretische of praktische les, het makkelijk vragen kunnen stellen, het je kwetsbaar op kunnen stellen, het gezien worden als Student, het over het geleerde overleggen en discussiëren zijn allemaal belangrijke waarden die maken dat we de lessen niet online aanbieden.

Hierbij komt nog het aspect van veiligheid en privacy. Aangezien we werken met echte casussen en met wat er is en niet met verzonnen situaties, kan het onveilig aanvoelen als er iemand online meedoet vanuit een andere plek.

Indien er een vergelijkbare situatie ontstaat zoals tijdens de covid-19, de coronapandemie, volgen we de richtlijnen van de Rijksoverheid en de RIVM. Dit betekent dat we samenkomen wanneer het kan, met een groepsgrootte die haalbaar is in het pand. We volgen met elkaar de hygiëne maatregelen die we krijgen aangereikt van het RIVM. Als de richtlijnen dit eisen kunnen bepaalde lessen online plaatsvinden. Aangezien we praktijkgericht onderwijs aanbieden mogen we in de meeste gevallen op locatie les blijven geven.

4 Onderwijs- en Examenregeling (OER)

4.1 Voorwaarden voor diplomering

4.1.1 Algemeen

Een keer per opleidingsjaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van schriftelijk tentamen/examen en de praktijk(eind)toets. De data daarvan zijn vastgelegd in het rooster. In geval van herkansingen wordt een individuele dag en tijd afgesproken met de Student.

Alle lessen (100%) zijn gevolgd of ingehaald. Wanneer een les niet gevolgd kan worden, haalt de Student deze in. Dit gaat in overleg met de Directeur. In principe wordt de gemiste lesstof ingehaald door middel van bijles bij de Docent op eigen kosten. In enkele gevallen kan de lesstof op een andere manier worden ingehaald. Wanneer 15% of meer lessen niet zijn gevolgd, behoudt de Directeur het recht voor om de Student certificering voor jaar 1 of 2 te onthouden.

Alle verplichte opdrachten dienen voldoende te zijn uitgevoerd. Een opdracht dient een bronvermelding te bevatten indien materiaal is gebruikt uit literatuur of van internet. Het is niet geoorloofd materiaal van internet te halen en voor te doen alsof dit zelf geschreven is.

Wel kan de bron gebruikt worden met bronvermelding. De maatregel kan zijn dat de opdracht over moet. De Directeur handelt ten aanzien hiervan in overleg met Examencommissie.

Het schriftelijk tentamen/examen of de praktijk(eind)toets van een voorgaand opleidingsjaar is eerst met voldoende resultaat afgerond, voordat een schriftelijk tentamen/examen of de praktijk(eind)toets van een volgend jaar kan worden afgelegd.

Een Student met een handicap of chronische ziekte kan een verzoek indienen bij de Directeur om maatregelen te treffen voor één of meer bijzondere tentamenvoorzieningen.

Schriftelijke tentamens en examens duren 2 uur. 95% van de vragen zijn meerkeuzevragen. Praktijk(eind)toetsen duren 2 uur. Het is 1,5 uur voor het voorgesprek, de sessie en het nagesprek en 0,5 uur voor de feedback van de Praktijkbegeleider/Examinator. De studiewijzers bevatten alle competenties en aanduiding van lesmaterialen die bestudeerd moeten worden.

Na toetsing in jaargang 1 en 2 worden gebleken inhoudelijke onduidelijkheden van de lesstof uiteengezet.

Het schriftelijk tentamen/examen en de praktijktoets worden elk opleidingsjaar met een voldoende behaald. Een 6-/5,75 is een voldoende voor een schriftelijk tentamen/examen en een 6 is een voldoende voor een praktijk(eind)toets. Een herkansing is mogelijk bij een onvoldoende. Bij twee onvoldoenden is de Kandidaat een bespreekgeval: herkansing of negatief studieadvies. Dit is ter beoordeling van de Examencommissie.

Bij het behalen van een 6-/5,75 op het schriftelijk tentamen/examen of een 6 voor de praktijk(eind)toets kan in het eerste en tweede jaar voor de overgang aanvullende opdrachten worden meegegeven. Aanvullende opdrachten kunnen zijn: een schriftelijke opdracht of praktijkopdracht, feedbackbriefjes of leertherapie sessies. De Directeur meldt na vergadering met de Praktijkbegeleiders/Examinatoren deze opdrachten aan de Student.

Voor de procedure van de praktijktentamens/examens wordt het Protocol Praktijk(eind)toets gebruikt.

De geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens en praktijktoetsen is tenminste voor de duur van de Opleiding, plus een jaar. In het geval dat deze termijn wordt overschreden door de Student, beslist de Examencommissie of de geldigheidsduur verlengd kan worden. In geval van grote tussentijdse wijzigingen in het curriculum kunnen extra eisen gesteld worden aan het volgen van lessen en het doen van aanvullende opdrachten.

De afstudeeropdracht wordt met een beoordeling van minimaal een 7 afgerond. De afstudeeropdracht wordt uiterlijk een maand voor diplomering in definitieve vorm aangeleverd aan de Afstudeeropdrachtbegeleider, waardoor deze de afstudeeropdracht op tijd voor de diplomering kan beoordelen. Wanneer de Student de afstudeeropdracht niet voor de diplomering afrondt, heeft de Student nog tot december van dat kalenderjaar kosteloos tijd om het af te ronden.

Daarna worden kosten per volgend kalenderjaar in rekening gebracht om de afstudeeropdracht af te ronden. Deze verlenging om de afstudeeropdracht af te ronden duurt maximaal tot 2,5 jaar na het succesvol afronden van de praktijktoets. Daarna kan de opleiding als eis stellen dat bepaalde lessen weer opnieuw gevolgd moeten worden alvorens de afstudeeropdracht afgerond en beoordeeld kan worden. Dit is ter beoordeling van de Examencommissie.

4.1.2 Schriftelijke tentamens en examens

Elk opleidingsjaar wordt afgesloten met een of meer schriftelijke tentamens (jaar 1 en 2, Zorgprofessional, PSBK) of examens (jaar 3) waarin de opgedane kennis wordt getoetst. De datum daarvan is vastgelegd in het rooster.

Het vierde jaar wordt afgesloten met een afrondende praktijkopdracht.

Het schriftelijk tentamen/examen wordt schriftelijk of digitaal afgenomen. Er worden geen mondelinge tentamens afgenomen, behoudens de bevoegdheid van de Examencommissie om in overleg met de Directeur in bijzondere gevallen anders te bepalen.

Uitslagen van tentamens en examens worden binnen twee weken bekend gemaakt. In geval van overmacht kan hiervan worden afgeweken. De Student wordt hiervan op het eerst mogelijke moment op de hoogte gesteld.

De Student heeft tot drie weken na het afleggen van het tentamen inzage in zijn beoordeelde werk. Hij doet hiertoe een verzoek bij de Directeur van de Opleiding waarna een individuele afspraak wordt gemaakt.

De Student kan tot drie weken na het afleggen van het schriftelijk tentamen of examen een verzoek indienen bij de Directeur van de Opleiding om inzage te krijgen in de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.1.3 Praktijktoets en praktijk(eind)toets

De Student sluit de eerste drie opleidingsjaren van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie en de Opleiding Hypnotherapie voor de Zorgprofessional af met een praktijktoets (jaar 1 en 2) of een praktijk(eind)toets (jaar 3). Hiermee laat de Student zijn therapeutische vaardigheden zien. De datum hiervan is vastgelegd in het rooster. De Student sluit het vierde jaar af met een praktijkopdracht waarin hij minimaal twee cliënten behandelt en een methodisch verslag schrijft.

De Student heeft alle praktijkonderdelen van het betreffende opleidingsjaar afgerond voordat hij een praktijk(eind)toets aflegt. Als een les niet kan worden gevolgd, haalt de Student deze in. Bij voorkeur gebeurt dit hetzelfde opleidingsjaar. Bij uitzondering kan in overleg met de Directeur afgesproken worden dat betreffende les het opleidingsjaar erna wordt ingehaald. Maximaal 15% van de lessen mag worden gemist en moet wel worden ingehaald om de praktijk(eind)toets te mogen afleggen.

Studenten tonen elk opleidingsjaar door middel van het inleveren van de ingevulde feedbackbriefjes en de reflectieschema's van alle technieken en methoden als therapeut en cliënt aan dat ze voldoende praktische oefening hebben gehad voordat ze mogen deelnemen aan de praktijk(eind)toets. Deze bepalingen zijn behoudens de bevoegdheid van de Examencommissie in overleg met de Directeur vrijstelling van deze verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

Uitslagen van praktijk(eind)toetsen worden dezelfde dag bekend gemaakt. In geval van overmacht kan hiervan worden afgeweken. De Student wordt hiervan op het eerst mogelijke moment op de hoogte gesteld.

Voor het beoordelen van de praktijktentamens/examens wordt het Feedbackformulier Praktijk gebruikt.

Een onvoldoende voor de Praktijk(eind)toets kan worden gehaald in de volgende gevallen:

- a) Ingrep door belemmerende tegenoverdracht.
- b) Ingrep door werken zonder respect of schade doen.
- c) Niet voldoen aan criteria voor voldoende.
- d) Black-out tijdens sessie zonder afronding.
- e) Minimaal drie (jaar 1), twee (jaar 2), één (jaar 3) van de volgende aspecten:
  - Te weinig contact met contract.
  - De lesstof is onvoldoende begrepen.
  - Geen therapeutisch inzicht.
  - Onvoldoende toepassing methode.
  - Te veel (tegen)overdracht.
  - Als de cliënt er niet goed uit komt.

Een herkansing van de praktijk(eind)toets is mogelijk bij een onvoldoende. Bij twee onvoldoendes is de Kandidaat een bespreekgeval: herkansing of negatief studieadvies. Dit is ter beoordeling van de Examencommissie.

4.2 Voorlopig en bindend studieadvies

Een voorlopig studieadvies wordt gegeven in het eerste jaar in februari/maart naar aanleiding van de praktijktoets. Studieresultaten moeten voor het opgaan voor de praktijktoets aan het eind van opleidingsjaar 1 zijn verbeterd met inachtneming van de persoonlijke omstandigheden van de Student, ter beoordeling van de Examencommissie. De Student krijgt de gelegenheid om gehoord te worden.

Een bindend studieadvies (BSA) wordt in juni gegeven naar aanleiding van het schriftelijk tentamen en de praktijktoets. De Student dient bij overgang minimaal 49 EC van de 60 EC (opdrachten en tentamen) afgerond te hebben en het schriftelijk tentamen te hebben behaald. Een bindend negatief studieadvies (BNSA) kan worden gegeven indien de Student twee onvoldoendes heeft behaald: praktijk en theorie.

Bij twee onvoldoendes aan het einde van het eerste jaar of twee onvoldoendes na de herkansing wordt een bindend negatief studieadvies gegeven met afwijzing voor verdere scholing. Eén onvoldoende na herkansing is een bespreekgeval. Dit wordt besproken in de vergadering met de Praktijkbegeleiders/Examinatoren. De Examencommissie doet de eindbeoordeling. De Examencommissie geeft uitsluitel of een herkansing opnieuw wordt toegekend.

De Opleiding kan het studieadvies aan de Student uitbrengen zolang deze het tentamen van opleidingsjaar 1 niet met goed gevolg heeft afgelegd.

Van de Student die een bindend negatief studieadvies heeft gekregen, wordt de inschrijving voor de Opleiding beëindigd. De Student kan zich niet opnieuw inschrijven voor de Opleiding, tenzij de Directeur en de Examencommissie een termijn aan het bindend negatief studieadvies hebben gesteld of tenzij de betrokkene op een later tijdstip verzoekt om weer te

worden ingeschreven voor de Opleiding en daarbij aan Directeur en de Examencommissie aannemelijk maakt dat hij de Opleiding met succes zal kunnen volgen.

De directie of een van de docenten kan een student gedurende de hele opleiding uitnodigen voor een studievoortgangsgesprek als die daar aanleiding toe zien. Onderwerp van gesprek is ontwikkeling tot therapeut van de student in de breedste zin van het woord en wat daar eventueel nog nodig is vanuit het perspectief van de opleiding.

4.3 Bewijs van deelname, certificering en diplomering

Een certificaat voor jaar 1 of 2 van de Opleiding, de Zorgprofessional of PSBK wordt uitgereikt indien aan alle overgangsvoorwaarden is voldaan, zie studiewijzer. Een bewijs van deelname voor jaar 1 en 2 wordt uitgereikt indien minimaal 85% van de lessen zijn gevolgd, het schriftelijk tentamen en de praktijktoets met minimaal een voldoende zijn afgelegd, maar nog niet alle opdrachten zijn afgerond. Er wordt geen certificaat of bewijs van deelname uitgereikt na het volgen van het derde of het vierde jaar.

Het diploma van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie kan niet eerder behaald worden dan na succesvolle afronding van de volledige Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie.

Het diploma wordt uitgereikt:

- a) Als alle lessen zijn gevolgd of ingehaald.
- b) De opdrachten van alle lesjaren minimaal voldoende zijn voldaan.
- c) Alle schriftelijke tentamens/examens en alle praktijk(eind)toetsen met een voldoende zijn afgelegd.
- d) De afstudeeropdracht met minimaal een voldoende is afgesloten.
- e) Alle betalingen ten aanzien van lesgeld en eventuele herkansingen of inhaallessen zijn voldaan.

De afgestudeerde Student ontvangt eenmalig een Nederlandstalig diploma met een uniek nummer ter identificatie. Op verzoek kan het diploma worden vertaald in een andere taal. De kosten voor de vertaling worden in rekening gebracht aan de afgestudeerde Student.

Bij het opstellen van het diploma wordt gebruik gemaakt van een speciaal hiervoor ontwikkeld format. Het diploma heeft als bijlage de cijferlijst.

De datum die op het diploma staat geldt als de officiële datum van geslaagd zijn. Over het algemeen is dit de datum van uitreiking.

Op de dag van de diplomering legt de afstuderende Student een eed af.

Op het diploma staan de volgende gegevens:

- De datum van het behalen van de Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie.
- De naam en de plaats van de Opleiding.
- Geboortedatum en -plaats van de Student.
- Directeur: naam en handtekening.
- De Voorzitter van de Examencommissie of een andere afgevaardigde: naam en handtekening.
- De erkennende instantie: CPIO
- Het aantal EC

- Of het programma inclusief of exclusief PSBK is behaald
- De duur van de Opleiding.
- De eed

De Directeur verwerkt de resultaten van de beoordeelde de schriftelijke tentamens/examens en de praktijk(eind)toetsen in het dossier van de Student.

4.4 Toetsing

We maken onderscheid in formatief en summatief toetsen. Bij formatief toetsen gaat het om het leerproces, om de feedback die de Student ontvangt om verder te kunnen groeien. Waar kan de Student zich verbeteren en hoe kan hij daarbij te werk gaan? Ook kan een formatieve toets helpen om kennis en/of vaardigheden op te doen. We gebruiken formatieve toetsen voor de ontwikkeling van Studenten. Een summatieve toets is een proeve van bekwaamheid. Het doel is om na te gaan of Studenten het studieonderdeel voldoende beheersen. Een voldoende op een summatieve toets impliceert dat de betrokken Studenten voldoen aan de eisen. Primair gaat het bij summatieve toetsen om het cijfer, het wel of niet halen van de toets. We gebruiken summatieve toetsen voor certificering en diplomering.

De toetsing is gebaseerd op de Taxonomie van Bloom en de Dublin Descriptoren (bijlages 6, 7, 8 en 9).

4.5 Gedragsreglement voor de Kandidaat tijdens schriftelijke tentamens/examens

- a) De Student meldt zich uiterlijk enkele minuten voor de officiële begintijd van het tentamen in het tentamenlokaal bij de surveillant
- b) De Student vermeldt bij aanvang van het schriftelijk tentamen op alle tentamendocumenten zijn naam en geboortedatum en -plaats
- c) De Student heeft na de feitelijke aanvang van het tentamen geen toegang meer tot de tentamenlocatie. Een uitzondering hierop is aantoonbare vertraging door ongeluk en of storing van openbaar vervoer.
- d) De Student gaat, indien nodig, vóór aanvang van het tentamen naar het toilet. Studenten die tijdens een tentamen naar het toilet willen vragen dit aan de surveillant.
- e) De Student mag tijdens de eerste 30 minuten na de feitelijke aanvang van een tentamen niet vertrekken of zijn werk inleveren.
- f) De Student draagt er zorg voor dat formulieren op de juiste wijze worden ingevuld.
- g) De Student mag geen andere hulpmiddelen gebruiken dan ter plekke als tentamen en schrijfpapier is verstrekt, behalve een zwart of blauw schrijvende pen.
- h) De Student heeft naast de pen hooguit een flesje water of drinken dat voorafgaand aan het tentamen/examen is gehaald uit de keuken, op tafel.
- i) De Student controleert vóór inlevering van het tentamen/examen of op alle in te leveren stukken de naam en de andere gevraagde gegevens zijn ingevuld.
- j) De Student mag na toestemming van de surveillant het tentamenlokaal verlaten.
- k) De volgende zaken zijn niet toegestaan:
  - Jassen, tassen, etuis, en dergelijke mogen niet meegenomen worden in het tentamenlokaal (telefoons uit);
  - Er mag geen gebruik gemaakt worden van studieboeken, of stappenplannen of andere aantekeningen.
  - Er mag niet op een computer worden geschreven/gekeken.

- Er mag geen tentamen worden meegenomen uit het lokaal.
- Er mag niet worden gesproken met andere Studenten.
- Er mag geen gebruik worden gemaakt van (smart)phones.

4.6 Fraude en onrechtmatig handelen tijdens of voor tentamens/examens

Onder fraude en onrechtmatig handelen wordt verstaan dat er een onjuiste indruk is gewekt/ontstaan omtrent kennis en vaardigheden. Fraude kan bestaan uit valsheid in geschrifte. Dit kan bijvoorbeeld bij documenten voor vrijstellingen of instroomdiploma's/getuigschriften. Onder onrechtmatig handelen wordt verstaan: elke handeling die onrechtmatige kennis afspiegelt. Dit kan gaan over:

- spieken en het binnen handbereik hebben van niet-toegestane hulpmiddelen tijdens het tentamen/examen
- het stelen van documenten betreffende de tentamens, examens of op een ander onrechtmatige of digitale wijze bemachtigen en gebruiken en/of doorgeven van antwoorden of vragen vooraf aan het tentamen/examen
- het indienen van documenten als een opdracht die niet door de betrokkene als zodanig zelf zijn gemaakt, terwijl het wel als eigen werk wordt ingediend
- het zonder uitdrukkelijke toestemming verlaten van het tentamenlokaal en/of daarin terug te keren tijdens het tentamen

De Examencommissie, of diegenen die namens deze aanwezig zijn bij het tentamen/examen, zijn bevoegd tot inbeslagname van enig materiaal dat kan dienen als bewijs van de fraude of onrechtmatigheid. Nadat de beslissing van de Examencommissie ten aanzien van de vermeende fraude of onrechtmatigheid onherroepelijk is geworden, retourneert de Examencommissie het materiaal aan de Kandidaat.

Indien een Kandidaat zich tijdens of voor het tentamen/examen schuldig heeft gemaakt aan fraude of onrechtmatig handelen, kan de Examencommissie een of meer van de volgende maatregelen treffen:

- Een schriftelijke waarschuwing
- Een schriftelijke berisping
- Het onthouden van het diploma of overgangscertificaat aan de Kandidaat
- De bepaling dat het diploma slechts kan worden uitgereikt na een hernieuwde toetsing op een door de Examencommissie te bepalen wijze, datum en tijd.
- De intrekking van het diploma nadat deze is uitgereikt (indien de onregelmatigheid eerst na afloop van het uitreiken van het diploma wordt ontdekt)
- Het ontzeggen van deelname aan toetsing of lessen.
- Het nietig verklaren van het tentamen/examen
- Bij ernstige fraude kan de Examencommissie voorstellen de inschrijving voor de Opleiding van betrokkene definitief te beëindigen.
- De procedure is als volgt:
  - a. Mogelijk worden meerdere personen genoemd die betrokken zijn bij de fraude of onrechtmatige handeling
  - b. De surveillant, of de persoon die de signalering deed, overhandigt de relevante bewijsstukken (verslagen/opdrachten e.d.) met schriftelijke uitleg en tenaamstelling van de betrokken persoon en datum van de constatering aan de Directeur. De Directeur overhandigt deze aan de Examencommissie.

- c. De Examencommissie bericht de Kandidaat schriftelijk over de beslissing en eventuele maatregelen binnen 7 dagen na overhandiging van de relevante bewijsstukken aan de Examencommissie. De Examencommissie kan beslissen om de Kandidaat en de melder eerst te horen in een gesprek. Mogelijk wordt hierbij een Docent uitgenodigd.
- d. De Kandidaat wordt tijdens de schriftelijke beslissing geïnformeerd dat hij binnen 7 dagen een gesprek kan aanvragen met een vertegenwoordiging van de Examencommissie. Vraagt de Kandidaat geen gesprek aan, dan wordt na acht werkdagen de maatregel doorgevoerd. Vraagt de Kandidaat wel een gesprek aan, dan hoort de Examencommissie de Kandidaat. Hier zijn minimaal 2 personen van de Examencommissie bij aanwezig, zodat 1 persoon kan notuleren en getuigen. Hierna beslist de Examencommissie of de Kandidaat daadwerkelijk de fraude/onrechtmatigheid heeft begaan en of er een maatregel wordt opgelegd en zo ja, welke.
- e. Nadat de maatregel is opgelegd kan de Kandidaat binnen 20 werkdagen nadat de sanctie is ingegaan, in bezwaar gaan bij de klachtencommissie.

4.7 Bijlage 1 Vrijstellingaanvraagformulier

Vrijstellingen aanvraagformulier

Naam: .....

Met dit vrijstellingen aanvraagformulier kun je vrijstellingen voor lessen aanvragen.

Voor Psychosociale Basiskennis (PsBK) lessen beoordeelt de examencommissie je aanvraag alleen wanneer je kunt aantonen dat je voldoet aan een van beide volgende eisen:

- 1) Je hebt een door CPION of SNRO geaccrediteerd PsBK diploma
- 2) Je hebt een diploma van een van de opleidingen die vrijstelling geven voor de Psychosociale Basiskennis volgens RBCZ. Zie studentenportaal.

Voor andere lessen geldt dat je vrijstelling kunt aanvragen wanneer je deze lesinhoud aantoonbaar elders hebt gedaan.

Wanneer je denkt dat je aanspraak kunt maken op vrijstelling hoeft je de les niet te volgen en je krijgt vrijstelling voor het beantwoorden van betreffende tentamenvragen. Indien je in aanmerking komt voor vrijstelling van de les dan wordt van het lesgeld € 80,- per vrijgestelde lesdag (of 40,- per vrijgestelde halve dag) afgetrokken. Je kunt er ook voor kiezen om de les wel te volgen en alleen vrijstelling te krijgen voor het beantwoorden van betreffende tentamenvragen.

Vul hieronder de lessen in waarvoor je vrijstelling aanvraagt. Geef aan wat de reden is waarom je aanspraak op vrijstelling maakt. Refereer naar een bijlage die je vervolgens meestuurt. Op basis van deze bijlage(n) beoordelen de examencommissie en de directeur je aanvraag. De directeur beslist binnen 20 werkdagen over het ingediende verzoek en deelt dit gemotiveerd per e-mail aan de aanvrager mede.

**Bijlagen kunnen zijn: Diploma's, getuigschriften, certificaten, roosters, studiemateriaal en curriculum (bv. eindtermen, readers, literatuur).

Les	Reden voor vrijstelling	Bijlage ** (meesturen)	Beslissing	Argumentatie examencommissie
			[niet invullen]	[niet invullen]
			[niet invullen]	[niet invullen]
			[niet invullen]	[niet invullen]
			[niet invullen]	[niet invullen]

4.8 Bijlage 2 Evaluatie en Klachtenprocedure

Evaluatie en Klachtenprocedure

Omwille van de leesbaarheid is steeds ‘hij’ gebruikt in de tekst. Waar ‘hij’ staat kan uiteraard ook ‘zij’ of ‘hen’ worden gelezen.

Academie Hypnos volgt wat bij studenten leeft aan feedback, wensen en groeimogelijkheden. Er zijn diverse mogelijkheden voor feedback en evaluatie.

- De route waarlangs feedback, wensen en groeimogelijkheden kunnen komen is beschreven onder Procedure I: Evaluatie.
- De route waarlangs klachten kunnen komen is beschreven onder Procedure II: Klachtenprocedure.

Procedure I: Evaluatie

1. Elke jaargroep heeft zijn eigen Mentor. Hebben de klachten betrekking op een studieprobleem, een persoonlijk proces of interacties in de oefengroep of jaargroep, dan krijgt de Student de gelegenheid dit met de Mentor te bespreken. Eenmaal per opleidingsjaar geeft de Mentor hiertoe actief de gelegenheid voor. De Student kan ook op andere tijdstippen zelf contact opnemen met de Mentor van zijn eigen jaargroep.
2. Alle studenten leveren aan het eind van elk opleidingsjaar een evaluatieformulier in waarop alle feedback, wensen en groeimogelijkheden geformuleerd kunnen worden t.a.v. organisatie, gebouw, Directeur, Mentoren, Examinatoren, Docenten, roosters, inhoud lessen, etc. Feedback, wensen en groeimogelijkheden worden besproken in de stafvergadering en een oplossing wordt gezocht, indien van toepassing.

Procedure II: Klachtenprocedure

De klachtenprocedure bestaat uit 3 fasen.

Voordat een klacht ingediend kan worden, zijn de volgende overwegingen van belang:

- Onder ‘Klager’ verstaan we de persoon die een klacht uit; ‘Beklaagde’ is de persoon tegen wie de klacht zich richt.
- Anonieme klachten worden niet in behandeling genomen.
- De Klager spreekt eerst de andere partij hierop aan en probeert er samen uit te komen, alvorens zich te beklagen bij de opleiding. De Klager kan, indien gewenst anoniem, overleggen met de vertrouwenspersoon hoe hij dit aanpakt. Een klacht wordt slechts bij hoge uitzondering geaccepteerd en in behandeling genomen zonder dat de Beklaagde is geïnformeerd.
- Zowel Klager als Beklaagde hebben recht op dezelfde garanties. Iemand wordt pas als veroorzaker aangemerkt als bewezen is dat hij ook werkelijk grenzen heeft overschreden. Een mogelijke consequentie kan ook de Klager treffen wanneer het gaat om een valse beschuldiging.

1. Fase 1

Studenten, Docenten en andere betrokkenen bij Academie Hypnos kunnen een klacht indienen bij de Directeur, D. Stokman, de Mentor, I. Mehrrens, S. Oosterom, M. Mos of de Vertrouwenspersoon, M. Mos.

Het kan gaan om:

- a) Klachten van algemene aard, zoals organisatorisch, inhoud lessen, logistieke faciliteiten, etc.

- b) Klachten van persoonlijke aard, zoals persoonlijke interacties of persoonlijke processen, etc.
- c) Klachten van procedurele aard, zoals een cijfer of examenprocedure, etc.
- d) Melding van ongewenst gedrag, ongewenste omgangsvormen zoals bijvoorbeeld seksuele intimidatie, geweld, discriminatie of andere vormen van grensoverschrijdend gedrag, etc.

De Klager ontvangt binnen twee weken bericht van ontvangst van de klacht.

- a) Bij klachten van algemene aard verloopt bespreking en besluitvorming via de stafvergaderingen. Indien nodig kan een spoedvergadering worden ingelast. Hiervan wordt melding van gemaakt aan de Klager en binnen 14 dagen wordt een besluit genomen. De genomen besluiten worden meegedeeld aan de Klager. Indien van toepassing worden deze ook meegedeeld aan alle studenten van het betreffende opleidingsjaar of aan alle studenten van alle opleidingsjaren.
- b) Bij klachten van persoonlijke aard wordt de Mentor ingeschakeld om het probleem verder te bespreken. Het kan zijn dat de klacht hiermee opgelost is. Indien dit niet het geval is, kan de klacht met de Directeur en/of de Vertrouwenspersoon verder worden besproken tot de klacht opgelost is.
- c) Klachten van procedurele aard worden eerst met de Directeur besproken. Het kan zijn dat de klacht hiermee opgelost is. Indien dit niet het geval is, bespreekt de Directeur de klacht met de Examencommissie. Indien nodig kan een spoedvergadering worden ingelast. Hiervan wordt melding van gemaakt aan de Klager en binnen 14 dagen wordt een besluit genomen. De genomen besluiten worden meegedeeld aan de Klager.
- d) Bij melding van ongewenst gedrag, ongewenste omgangsvormen wordt de melding met de Vertrouwenspersoon of een mediator besproken. De Vertrouwenspersoon of mediator bespreekt deze melding binnen 14 dagen met de Klager en indien van toepassing ook met de Beklaagde. De Klager kan zich niet laten vertegenwoordigen door een ander, maar kan wel iemand erbij laten zijn die hem bijstaat. De Vertrouwenspersoon heeft absolute geheimhouding, tenzij anders is overlegd met de Klager. Het kan zijn dat de melding hiermee opgelost is. Indien nodig beslist de vertrouwenspersoon in overleg met de Klager of er een klacht wordt ingediend bij de Klachtencommissie of de directie.

Blijven klachten hierna bestaan dan komt een klacht in aanmerking voor de Klachtencommissie, fase 2.

2. Fase 2

De klacht wordt schriftelijk door de Klager of de Vertrouwenspersoon of mediator ingebracht bij de Klachtencommissie, R. Hartsuiker. De Klachtencommissie hoort de klager binnen 14 dagen na schriftelijke ontvangst. Eventueel wordt indien dit van toepassing is ook de beklagde gehoord en een mediatorgesprek aangeboden. Binnen 14 dagen na het gesprek wordt een schriftelijke vastlegging en indien van toepassing advies aan de Directeur gegeven. De Directeur neemt binnen 14 dagen een besluit. Indien de klacht de Directeur betreft, neemt de staf een besluit.

Als een klacht niet in behandeling wordt genomen, wordt de Klager van de klacht uiterlijk binnen vier weken na ontvangstdatum hiervan op de hoogte gesteld.

Blijven klachten hierna bestaan dan komt een klacht in aanmerking voor de Beroepscommissie, fase 3.

3. Fase 3

Alle klachten die behandeld zijn in de Klachtencommissie kunnen in hoger beroep worden gebracht in de Beroepscommissie, Mr. G.B.E.M. Schippers. De Beroepscommissie bestudeert de stukken en geeft daarna binnen vier weken een bindend advies aan de Directeur. In onduidelijke gevallen worden klager en eventueel beklagde nogmaals gehoord. Het bindend advies wordt binnen 14 dagen meegedeeld aan de Klager.

Als een klacht niet in behandeling wordt genomen, wordt de Klager uiterlijk binnen vier weken na ontvangstdatum hiervan op de hoogte gesteld.

4. Artikelen ten aanzien van de klachtenprocedure

- Alle commissies bestaan uit 2-3 personen die een gezamenlijk besluit nemen.
- Indien het nodig is om in uitzonderlijke gevallen bovengenoemde tijdsperioden uit te stellen, dan wordt dit meegedeeld aan de Klager. In alle gevallen wordt duidelijk gemaakt wanneer uitsluitel over de klacht kan worden verwacht.
- In alle gevallen geldt het beroepsgeheim en staat vertrouwelijkheid voorop staan. De klacht en afhandeling ervan worden geregistreerd en voor minimaal 2 jaar bewaard.
- De klacht dient ingediend te zijn ten laatste zes weken na de betreffende gebeurtenis waar deze klacht gaat.

4.9 Bijlage 3 Competenties uit het Beroepscompetentieprofiel NBVH

- 1 Kennis
De hypnotherapeut
  - 1.1.1 kan op flexibele wijze verschillende methodieken en werkvormen inzetten om cliënten te stimuleren en te begeleiden in het realiseren van hun doelen
  - 1.1.2 kan verschillende methodieken en werkvormen afstemmen op verschillende hulpvragen en doelgroepen
  - 1.1.3 kan de betekenis van wetenschappelijke publicaties naar inhoud voor het vakgebied op waarde schatten
  - 1.1.4 kan deze betekenis vertalen naar het eigen professionele handelen en naar dat van vakgenoten in het algemeen
  - 1.1.5 kan verschillende methodieken analyseren en de keuze voor een methodiek beargumenteren
  - 1.1.6 is in staat om een onderzoeksvraag te formuleren in relatie tot bevindingen in het werk en hierover objectief en onbevooroordeeld data te verzamelen en een mogelijke hypothese te toetsen
  - 1.1.7 heeft kennis van systemen, zodanig dat dit bruikbaar is in de toepassing van systeemwerk zoals TA, sociaal panorama en Voice-Dialogue
  - 1.1.8 heeft kennis van de ontwikkelingspsychologie, zodanig dat dit bruikbaar is in de toepassing van regressie en traumatherapie
  - 1.1.9 is bekend met de problematiek rond trauma, verlies en rouw, zodanig dat dit bruikbaar is bij diverse vormen van rouwverwerking.
- 1.2 Psychosociale basiskennis
De hypnotherapeut
  - 1.2.1 heeft kennis van de psychosociale basiskennis volgens PLATO. Dit voorziet in kennis over het menselijk functioneren in het algemeen, naast pathologieën en behandelingen in het algemeen.
  - 1.2.2 is op de hoogte van wet- en regelgeving die van toepassing is in de integrale psychosociale zorg, en van de relevante rode vlaggen.
  - 1.2.3 weet in te schatten wanneer verwijzing nodig is, en weet naar welke andere personen of instellingen te verwijzen
  - 1.2.4 weet adequaat te handelen in eventuele crisis- en noodsituaties
- 2 Planmatig werken met de cliënt.
In dit onderdeel zien we de rollen zorgverlener, communicator en samenwerkingspartner in de hypnotherapeut terug.
  - 2.1 De therapeutische relatie
In de therapeutische relatie is de hypnotherapeut in staat om:
    - 2.1.1 interactieprocessen te initiëren en te stimuleren en daarin structurerend op te treden
    - 2.1.2 een therapeutische relatie met de cliënt op te bouwen en deze te bestendigen
    - 2.1.3 interventies in de therapeutische relatie toe te passen en oog te hebben voor het effect van deze interventies
    - 2.1.4 de sociale en maatschappelijke context van de cliënt te zien om therapeutische doelen te realiseren

- 2.1.5 in het contact met de cliënt de mogelijkheden en de grenzen van de methodiek en de persoonlijke vaardigheden van de cliënt in te schatten, en hier voor de cliënt juist naar te handelen
- 2.1.6 zich te richten op het opbouwen van rapport in de therapeutische relatie, en deze te bestendigen, om effectief te kunnen behandelen in een sfeer van vertrouwen
- 2.1.7 is in staat om met de cliënt en zo nodig met verwijzer(s) de resultaten van de behandeling te bespreken
- 2.1.8 de therapeut blijft met de cliënt in gesprek over alles rondom de gestelde hulpvraag. Het behandelplan kan altijd op grond van wens, reflectie of overleg worden bijgesteld.
De hypnotherapeut heeft het vermogen:
- 2.1.9 vanuit theoretische kaders complexe problemen van cliënten in kaart te brengen en te analyseren
- 2.1.10 voorwaarden te scheppen die noodzakelijk zijn voor het verlenen van therapeutische hulpverlening

- 2.2 Het formuleren van de hulpvraag.
Voor het formuleren van de hulpvraag is de hypnotherapeut in staat:
- 2.2.1 tijdens het intakegesprek systematisch gegevens te verzamelen over de hulpvraag, wensen en verwachtingen van de cliënt, evenals relevante informatie over voorgaande, of nog actuele, zorg- en hulpverlening
- 2.2.2 op basis van het intakegesprek zicht te hebben op de sociale en maatschappelijke context van de cliënt en waarbinnen de therapeutische hulpverlening kan plaatsvinden
- 2.2.3 In het contact met de cliënt de mogelijkheden en de grenzen van de methodiek en de persoonlijke vaardigheden van de cliënt in te schatten, en hier voor de cliënt juist naar te handelen
- 2.2.4 op grond van bovenstaande een hulpvraag met cliënt te formuleren
- 2.2.5 de grenzen van de methodiek en de persoonlijke vaardigheden van de cliënt in te schatten, c.q. vast te stellen, en hier voor de cliënt juist naar te handelen.

- 2.3 De behandelovereenkomst
De hypnotherapeut:
- 2.3.1 is in staat een behandelovereenkomst op te stellen waarin duidelijke afspraken zijn opgenomen, waaronder de tarieven

- 2.4 Het behandelplan
De hypnotherapeut is in staat:
- 2.4.1 een behandelplan op te stellen. Dit omvat de werkpunten en mogelijke stappen die hierbij gezet kunnen worden om de door cliënt gewenste doelen te kunnen bereiken
- 2.4.2 samen met de cliënt een hulpaanbod te formuleren. De cliënt wordt gevolgd (en niet gestuurd) in het benoemen van de hulpwens en de verbetermogelijkheden
- 2.4.3 vanuit de hulpvraag een beargumenteerde keuze te maken uit beschikbare interventies en methodieken

- 2.5 Het inzetten van relevante methoden, technieken en interventies
De hypnotherapeut:
- 2.5.1 kan vanuit de hulpvraag een beargumenteerde keuze maken uit beschikbare methoden, technieken en interventies

- 2.5.2 is in staat vast te stellen welke vormen van passende behandeling aangewezen zijn om de gewenste verandering te bewerkstelligen en kent daarbij de grenzen van de eigen competenties en het vakgebied. Hierbij heeft de hypnotherapeut oog voor de effecten van zijn werkwijze
- 2.5.3 is in staat cliënten te stimuleren en te begeleiden in het realiseren van hun doelen
- 2.5.4 weet te handelen in crisis- en noodsituaties. Hij weet wanneer verwijzing nodig is (o.a. bij rode vlaggen) en weet op professionele wijze te verwijzen

- 2.6 De evaluatie van het behandelplan en daarop kritisch kunnen reflecteren
De hypnotherapeut:
  - 2.6.1 is in staat om met de cliënt en zo nodig met de verwijzer(s) de resultaten van de behandeling te bespreken
  - 2.6.2 kan waar nodig aan derden rapporteren over cliënten met daarbij inachtneming van de geldende regels hieromtrent
  - 2.6.3 kan met de cliënt factoren signaleren die invloed hebben op de gestelde hulpvraag;
  - 2.6.4 kan het behandelplan uitvoeren en afronden en op grond van een kritische reflectie dit plan zo nodig bijstellen
  - 2.6.5 bereidt de cliënt voor op beëindiging van het begeleidingstraject, de behandeling

- 3 Samenwerking met professionals
In dit aspect komt de rol van zorgverlener en samenwerkingspartner sterk naar voren.
  - 3.1 De samenwerking met andere professionals
De hypnotherapeut:
    - 3.1.1 heeft weet van de sociale kaart
    - 3.1.2 kent de algemene structuur van de gezondheidszorg, de maatschappelijke dienstverlening en de plek van zijn praktijk hierin
    - 3.1.3 is in staat op professionele en deskundige wijze relaties met collega's, andere beroepsbeoefenaren, overheden en andere organisaties aan te gaan en zo nodig deze relaties verder te ontwikkelen
    - 3.1.4 kan in een netwerkverband (inter)disciplinair samenwerken en het eigen professioneel handelen binnen deze samenwerking legitimeren
    - 3.1.5 kan binnen de samenwerking met andere organisaties voorwaarden scheppen die noodzakelijk zijn voor het verlenen van therapeutische hulpverlening

  - 3.2 De samenwerking met cliënt en systeem bij vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling
De hypnotherapeut:
    - 3.2.1 weet samen te werken met de cliënt wanneer er vermoeden is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
    - 3.2.2 weet samen te werken met het systeem van cliënt wanneer sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
    - 3.2.3 weet samen te werken met andere professionals wanneer de veiligheid en/of gezondheid van het kind of de jongere in het geding is en wanneer sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
    - 3.2.4 weet op tijd advies te vragen, ook juridisch advies

- 4 Ethisch en maatschappelijk verantwoord handelen
In dit aspect komen de rol zorgverlener reflectieve professional en gezondheidsbevorderaar naar voren.

De hypnotherapeut:

- 4.1.1 heeft respect voor de integriteit en autonomie van de cliënt
- 4.1.2 is in staat ethisch verantwoord om te gaan met verslaglegging en rapportage
- 4.1.3 is in staat morele vraagstukken die zich in de therapie voordoen zorgvuldig te analyseren en professionele keuzes te verantwoorden en te evalueren
- 4.1.4 heeft kennis van de wettelijke kaders van de zelfstandige behandelverantwoordelijkheid en kent de eigen bevoegdheden daarin
- 4.1.5 handelt volgens relevante wettelijke bepalingen en beroepscode van de beroepsvereniging en treedt adequaat op bij incidenten in de hulpverlening
- 4.1.6 is in staat misstanden en incidenten in de hulpverlening te signaleren en te handelen passend binnen zijn kennis- en handelingsdomein
- 4.1.7 is in staat de cliënt adequaat te informeren over geldend klacht- en tuchtrecht en daarin handelende instanties.

- 5 Beroepsontwikkeling en reflecterend vermogen als onderdeel van beroepsontwikkeling.
Ook hier komen de rollen zorgverlener reflectieve professional en gezondheidsbevorderaar in naar voren.

De hypnotherapeut:

- 5.1.1 weet onderscheid te maken tussen zichzelf als privé persoon en als professional en tussen het professioneel en privé gebied
- 5.1.2 kan reflecteren op het eigen beroepsmatig handelen en dit naar anderen legitimeren. Daarin onderzoekt hij zijn eigen waarden, drijfveren en gedragingen en is zich ervan bewust hoe deze zijn werkzaamheden beïnvloeden
- 5.1.3 is in staat om de eigen professionaliteit voortdurend te ontwikkelen door te leren van nieuwe situaties in relatie tot cliënten en de voortgang van de behandeling
- 5.1.4 werkt daarmee actief aan de ontwikkeling van zijn persoonlijke kwaliteit, van zijn beroepshouding, de beroepsuitoefening en van het beroep zelf

Verder:

- 5.1.5 neemt hij kennis van relevante wetenschappelijke ontwikkelingen in het eigen vakgebied zoals via vakliteratuur, congres, symposium, en diverse vormen van scholing
- 5.1.6 is hij in staat om systematisch gegevens te verzamelen over de beroepsuitoefening en die te onderzoeken
- 5.1.7 is hij in staat de betekenis ervan te vertalen naar zijn eigen beroepsuitoefening, het eigen professionele handelen en naar die van vakgenoten in het algemeen
- 5.1.8 draagt hij bij aan de verdere professionalisering van het werkveld door eigen bijdragen, nieuwe vragen en trends te delen en bevordert op deze wijze de verbreding, verspreiding en ontwikkeling van (wetenschappelijke) kennis

4.10 Bijlage 4 Roosters

Rooster opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, jaar 1

Jaar	Les	Titel	PSBK vrijstelling mogelijk
1.	1	Introductiedag: Kennismaking, opdrachten, oefengroepen, huisregels, PP	
1.	2	Hypnotisch taalgebruik, trance- en hypnotische verschijnselen, inducties, PP, afstemmen en sturen, tranceverdiepende elementen, deductie	
1.	3	Gesprekstechnieken (PSBK)	X
1.	4	Metamodel, diepte- en oppervlaktestructuur, werken met overtuigingen	
1.	5	Representatiesystemen, ankeren, posthypnotische suggesties en future pacing	
1.	6	Geleide fantasie, inhoud- en processuggesties en ik-versterkende technieken	
1.	7	Gespreksvoering: intake, voorgesprek, contract, nagesprek, behandelplan (incl PSBK)	
1.	8	Pijn, pijnveranderingstechnieken, pijnreductie, ALTIS	
1.	9	Associëren en dissociëren	
1.	10	Brugtechnieken voor regressie	
1.	11	Regressie met innerlijk kindwerk	
1.	12	Regressie en praktijkbegeleiding	
1.	13	Werken met oppositiedelen	
1.	14	Kinesthetisch werken met persoonlijkheidsdelen	
1.	15	Slaap, dromen en persoonlijkheidsdelen	
1.	16	Burn-out en therapie, wensplaatje, werken met hogere waarden	
1.	17	Overdracht en tegenoverdracht, TA	
1.	18	Gezondheidsethiek & houding van de therapeut (incl PSBK)	0,5X
1.	19	Praktijkdag	
1.	20	Schriftelijk tentamen	
1.	21	Praktijktoets	
1.	22	Uitwisseling en groepswork, overdracht energetisch, certificering	

Rooster opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, jaar 2

Jaar	Les	Titel	PSBK vrijstelling mogelijk
2.	1	Opdrachten uitleggen, afstudeeropdrachtbegeleiding, behandelplan	
2.	2	Tijdelijk therapie, werken met kinderen	
2.	3	Ontwikkelingspsychologie, persoonlijkheidsontwikkeling: Erik Erikson (emotionele); Piaget (cognitieve); Kohlberg (morele), hele levensloop (PSBK)	X
2.	4	Losmakingstechnieken, Sociaal Panorama	
2.	5	Sociaal Panorama, pijn en ziekte	
2.	6	Regressie II (Reïncarnatie), dag 1	
2.	7	Regressie II (Reïncarnatie), dag 2	
2.	8	Regressie II (Reïncarnatie) en praktijkbegeleiding	
2.	9	Mindfulness en bewustzijn	
2.	10	Geschiedenis van de hypnotherapie (psychotherapie)	
2.	11	Ideomotorische vingersignalen	
2.	12	Jung en therapie, metaforen, visualisaties, symboliek, hulpbronnen	
2.	13	Geïntegreerde geneeskunde, deelgebieden, angst (PSBK)	X
2.	14	KOPP, beschadigende ouder-kindrelatie, parentificatie	
2.	15	Implosieve desensitisatie met hulpbronnen, VSDT, choice therapie	
2.	16	Hart- en vaatstelsel, Ademhalingsstelsel en aandoeningen, Farmacologie, rode vlaggen (PSBK 4/1)	X
2.	17	Psychofarmacologie + Sociale Kaart, meldcode en 113 en rapportage, GGZ, privacy (PSBK 4/3)	X
2.	18	Zenuwstelsel/neurologie, pijn en aandoeningen (PSBK 4/2)	
2.	19	Endocrinologie en aandoeningen (PSBK 4/4)	X
2.	20	Schriftelijk tentamen PSBK 4/1-4/4	
2.	21	Praktijkdag	
2.	22	Schriftelijk tentamen	
2.	23	Uitwisseling en groepswork, certificering	
2.	24	Praktijktoets	

Rooster opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, jaar 3

Jaar	Les	Titel	PSBK vrijstelling mogelijk
3.	1	Opdrachten uitleggen, afstudeeropdrachtbegeleiding, behandelplan	
3.	2	Milton Erickson, Milton model en therapie	
3.	3	BJT/DRT, toegepaste EFT/EMDR	
3.	4	DSM-5, opbouw, classificatie, persoonlijkheidsleer, stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen - I (PSBK)	X
3.	5	DSM-5, opbouw, classificatie, persoonlijkheidsleer, stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen - II (PSBK)	X
3.	6	Driepuntdissociatie, bioscoop, een scherm vroeger	
3.	7	DSM-5, opbouw, classificatie, persoonlijkheidsleer, stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen - III (PSBK)	X
3.	8	Stemmingsstoornissen, depressie. De Rechter	
3.	9	Praktijkdag met praktijkbegeleiding	
3.	10	Seksualiteit, intimiteit en parafilie	
3.	11	Seksueel misbruik en mishandeling.	
3.	12	Werken met het systeem	
3.	13	Verslavingen, eetstoornissen, hypnotherapeutische toepassingen	
3.	14	Praktijkvoering, registratie, marketing (incl PSBK)	0,5X
3.	15	Presentaties DSM-5 (incl PSBK)	
3.	16	Cognitieve gedragstherapie: ACT bij onbegrepen fysieke klachten (incl PSBK)	
3.	17	Presentaties DSM-5 (incl PSBK)	X
3.	18	DSM-5 verdieping en casuïstiek (PSBK)	
3.	19	Psychosociale therapie bij pijn, ziekte, sterven. De Grot en de Spiegel	
3.	20	Rouwprocessen en rituelen	
3.	21	Praktijkdag	
3.	22	Schriftelijk tentamen	
3.	23	Praktijkeindtoets	
3.	24	Rituelendag	

Rooster opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, jaar 4

Jaar	Les	Titel
4.	1	Opdrachten uitleggen, de Draak
4.	2	Omgekeerde handlevitatie en handlevitatie, zelfhypnose en brugtechnieken
4.	3	Codependentie, alles voor de ander
4.	4	Je bent niet wat je eet, maar wat je kunt verteren
4.	5	Zorg voor jezelf! Word je eigen therapeut – dag 1
4.	6	Zorg voor jezelf! Word je eigen therapeut – dag 2
4.	7	Zorg voor jezelf! Word je eigen therapeut – dag 3
4.	8	EFT
4.	9	Zorg voor jezelf! Word je eigen therapeut – dag 4
4.	10	De Blokkendoos en de Creatiespiraal
4.	11	Psychisch trauma helen met hypnotherapie en delenwerk
4.	12	Kerntransformatie
4.	13	Ideomotorische vingersignalen met regressie
4.	14	Het systeem en de route naar geluk
4.	15	Werken met geweldloze communicatie
4.	16	Ericksoniaanse Hypnose I – dag 1
4.	17	Ericksoniaanse Hypnose I – dag 2
4.	18	Uitwisseling en groepswork, certificering

Rooster Hypnotherapie voor de Zorgprofessional

Jaar	Les	Titel	
ZP	1	Introductiedag: Kennismaking, opdrachten, oefengroepen, huisregels, PP	
ZP	2	Hypnotisch taalgebruik, trance- en hypnotische verschijnselen, inducties, PP, afstemmen en sturen, tranceverdiepende elementen, deductie	
ZP	3	Representatiesystemen, ankeren, posthypnotische suggesties en future pacing	
ZP	4	Geleide fantasie, inhoud- en processuggesties en ik-versterkende technieken	
ZP	5	Pijn, pijnveranderingstechnieken, pijnreductie, ALTIS	
ZP	6	Associëren en dissociëren	
ZP	7	Brugtechnieken voor regressie	
ZP	8	Regressie met innerlijk kindwerk	
ZP	9	Regressie en praktijkbegeleiding	
ZP	10	Angst	middag
ZP	11	Werken met oppositiedelen	
ZP	12	Kinesthetisch werken met persoonlijkheidsdelen	
ZP	13	KOPP, beschadigende ouder-kindrelatie, parentificatie, TA	
ZP	14	Burn-out en therapie, wensplaatje, werken met hogere waarden	
ZP	15	Implosieve desensitisatie met hulpbronnen, VSDT, choice therapie	
ZP	16	Cognitieve gedragstherapie: ACT bij onbegrepen fysieke klachten (incl PSBK)	
ZP	17	Psychosociale therapie bij pijn, ziekte, sterven. De Grot en de Spiegel	
ZP	18	Praktijkdag	
ZP	19	Uitwisseling en groepswork, overdracht energetisch, certificering	
ZP	20	Milton Erickson, Milton model en therapie	
ZP	21	Losmakingstechnieken, Sociaal Panorama	
ZP	22	Sociaal Panorama, pijn en ziekte	
ZP	23	Driepuntsdissociatie, bioscoop, een scherm vroeger	
ZP	24	Stemmingsstoornissen, depressie. De Rechter	
ZP	25	Schriftelijk tentamen	
ZP	26	Praktijktoets	

4.11 Bijlage 5 Feedbackformulier Praktijk

Feedbackformulier Praktijk

Datum: .....

Therapeut: .....

Praktijkbegeleider/Examinator: .....

Cliënt: .....

1^e jaar   2^e jaar   3^e jaar   4^e jaar

Doelstelling therapeut:

Persoonlijk: .....

Therapeutisch: .....

Vraagstelling van de cliënt (contract)

.....
.....

1 Technische vaardigheden

a) Tijdens voorgesprek

uitst   goed   ruim   vold   onvold
                      vold

- Gespreksvaardigheid (gevoel, samenvatten, doorvragen, trechteren)
- Keuze methoden
- Contract

b) Inhoud en vormgeving sessie

uitst   goed   ruim   vold   onvold
                      vold

- Inductie
- Stemgebruik
- Brugkeuze en uitvoering
- Uitvoering methode
- Toepassen technieken (PP, brugkeuze, ankeren, FP, PHS)
- Hypnotisch taalgebruik
- Afstemmen en sturen
- Creativiteit

- Timing
- Affect (voldoende stimulering uiting van emoties/gevoel)
- Confrontatie
- Inzicht (heeft de cliënt voldoende inzicht gekregen?)
- Deductie

c) Tijdens nagesprek

uitst goed ruim vold onvold
vold

- Gespreksvaardigheid (gevoel, samenvatten, evalueren, doorvragen)
- Huiswerkopdrachten
- Rode draad (heeft de cliënt een antwoord op zijn hulpvraag?)
- Is de sessie goed afgerond?
- Suggesties voor volgende behandeling

2 Therapeutische houding

uitst goed ruim vold onvold
vold

- Lichaamshouding, non-verbale houding
- Empathie
- Diepgang
- Congruentie
- Overdracht-Tegenoverdracht
- Zelfreflectie
- Ontvangen van feedback
- Verantwoordelijkheid
- Vertrouwen in onbewuste en cliënt

(Bekijk en vergelijk ook de feedbackbriefjes)

Kwaliteit van de therapeut:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Leerpunt van de therapeut:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Opmerkingen m.b.t. eigen proces therapeut:

(bv. overdracht-tegenoverdracht, ontvangen feedback, zelfreflectie)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Procesverslag/leerpunten

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.12 Bijlage 6 Beoordelingsformulier afstudeeropdracht

Beoordelingsformulier Afstudeeropdracht Academie Hypnos

Student: ..... Begeleider: ..... Datum: .....

Type afstudeeropdracht:

- 0 Therapie In Praktijk (TIP)
- 0 Praktijkgericht Onderzoek (PO)
- 0 Vergelijkend literatuuronderzoek + beschrijvingen van de praktijkbehandelingen
- 0 Zelfbedacht type afstudeeropdracht (laat de opzet eerst lezen aan de begeleider)

Beoordeling eerste behandeltraject

Beoordeel het eerste behandeltraject op basis van:

	Onvol- doende	Voldoende	Ruim voldoende	Goed	Uitstekend
De korte samenvatting van de belangrijkste theorie t.a.v. de hulpvraag					
De aanvullende intakevragen					
Het behandelplan o.b.v. theorie en intakegesprek					
De verslaglegging eerste behandeltraject					
De reflectie op het eigen handelen					
Of de student groen licht kreeg na het eerste traject of na een later traject					

Toelichting:

Inhoud

Beoordeel de inhoud van de afstudeeropdracht op basis van:

(NB. Hierbij stelt de begeleider vragen zoals: - Wat heeft de student onderweg geleerd? - Kan hij zelfstandig werken? - Is hij een goede therapeut geworden? - Laat hij een goede beroepshouding zien?)	Onvol- doende	Voldoende	Ruim voldoende	Goed	Uitstekend
De therapeutische vaardigheid van de student in de begeleiding van de cliënt					
De creativiteit van de student					
De inhoud van de sessies					
Het doorlopen proces van de student					

Toelichting:

Beoordeling van de afstudeeropdracht op de vorm

Voldoet de afstudeeropdracht aan de richtlijnen voor de vorm?

	Ja	Nee
Is de afstudeeropdracht minimaal 30 en maximaal 40 pagina's, lettergrootte 11 of 12. Exclusief bijlagen.		
Is er een pakkende titel		
Maakt de inleiding begrijpelijk wat er komt		
Is het duidelijk welke vorm van afstudeeropdracht is gekozen? TIP, PO of vergelijkend literatuuronderzoek. (Zie Hoofdstuk 6 Mogelijkheden afstudeeropdracht en hoofdstukindeling)		
Zijn er minimaal 20 sessies beschreven? Tellen maximaal 4 intakes mee in dit aantal		
Zijn alle onderdelen van de hoofdstukindeling aanwezig (Zie Hoofdstuk 6 Mogelijkheden afstudeeropdracht en hoofdstukindeling)		
Is de STARR-methode toegepast voor de omschrijving van de sessies. Per cliënt is de STARR methode toegepast, dus niet voor iedere sessie apart (Zie hoofdstuk 7 STARR-methode)		
De theorie heeft betrekking op het onderwerp. Afbakening is dus van belang bij de TIP, PO en zelfbedacht type afstudeeropdracht. <ul style="list-style-type: none"> a. Wordt de theorie bij de betreffende cliënt in 0,75 - 1 A4 beschreven b. Bij hetzelfde thema bij twee cliënten: 1,5-2 A4. c. Specifiek thema bij alle cliënten: 4-5 A4. 		
Wordt de methodiek in enkele zinnen uitgelegd, begrijpelijk voor een leek		
Is er een behandelplan per cliënt opgesteld. Is dit op een juiste manier onderbouwd en toegelicht		
Heeft de student minimaal 5 boeken of 4 boeken en 3 artikelen in de literatuurlijst opgenomen? Zijn hier minimaal 3 boeken bij die niet op de verplichte literatuurlijsten staan		
Zijn de praktijksessies in maximaal een half A4 per sessie beschreven		
Is er juiste bronvermelding in de tekst		
Zijn eventuele bijlagen toegevoegd		

Is de afstudeeropdracht begrijpelijk en leesbaar en zonder (al te veel) taalfouten? Ja/ Nee

De beroepshouding van de Student

Beoordeel de beroepshouding van de Student en stel daarbij de volgende vragen:

- Wat heeft de student onderweg geleerd?
- Kan hij zelfstandig werken?
- Is hij een goede therapeut geworden?
- Laat hij een goede beroepshouding zien?

	Onvol- doende	Voldoende	Ruim voldoende	Goed	Uitstekend
De Student laat zien: het onderzoek van de problematiek/ literatuur/ achtergrond van de hulpvraag te kunnen vertalen naar concreet handelen en naar relevantie voor toepasbaarheid in de beroeps-praktijk					
De Student laat zien: doelmatig keuzes te maken voor behandeling en de keuze voor specifieke intakevragen, technieken, methoden en het eventueel afwijken van stappenplannen toe te kunnen lichten					
De Student laat zien: zelfstandig te kunnen werken met cliënten					
De Student laat zien: het resultaat van de behandelingen op een heldere en samenhangende manier en in correct en begrijpelijk Nederlands op schrift te kunnen stellen					
De Student laat zien: zicht te hebben en te kunnen reflecteren op het leerproces dat hij bij het vervaardigen van de afstudeeropdracht doorloopt					
De Student laat zien: bij het onderwerp persoonlijk betrokken te zijn en dit over te kunnen brengen naar de lezer					

Toelichting:

Kan de student toelichting geven op 1 of meerdere van zijn stellingen?

Wat is de eindbeoordeling? ....

4.13 Bijlage 7 Evaluatieformulier Student Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, Zorgprofessional, PSBK

Evaluatieformulier Student Opleiding Hypnotherapie en Psychosociale therapie, Expertisejaar, Zorgprofessional, PSBK

De kwaliteit van de opleiding staat hoog in het vaandel. Om de kwaliteit te waarborgen vult iedere student minimaal een keer per opleidingsjaar het evaluatieformulier in. Dit is daarom ook een overgangsvoorwaarde. Het is bovendien belangrijk aangezien de accrediterende instanties eisen stellen aan de kwaliteitszorg van de opleiding. Daarnaast is het een van de vaardigheden van een goede therapeut om te evalueren en op een constructieve manier feedback te geven.

Dit evaluatieformulier is digitaal beschikbaar. We verzoeken je de evaluatie bij voorkeur online in te vullen, in verband met leesbaarheid en verwerking. Ook als je niets te melden hebt, vul dan het formulier in, zodat duidelijk is dat iedereen de kans heeft gekregen om feedback te geven.

Aan het eind van dit formulier is ruimte voor het geven van extra feedback. Als je meer wilt terugkoppelen, dan waar dit formulier ruimte voor geeft, kun je dit uiteraard ook nog via een andere weg doen.

Naam: .....

Opleidingsjaar: .....

Datum: .....

De opleiding

Ik waardeer de volgende onderdelen van de opleiding als volgt:

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Mijn algemene tevredenheid over de opleiding				
Het afgelopen opleidingsjaar voldoet aan mijn verwachting				
De kwaliteit van de opleiding				
Wat ik leer in de opleiding is bruikbaar in de (hypno)therapeutische praktijk				
Ik word goed voorbereid op het uitvoeren van het vak van (hypno)therapeut				

Wat me het meeste aanspreekt van het afgelopen opleidingsjaar:

Ik heb het meest geleerd van:

De opleiding praktisch

Ik waardeer de praktische kant van de opleiding als volgt:

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
De verdeling van de lesdagen over het opleidingsjaar				
De verdeling van de lesdagen in de weekenden				
Faciliteiten en voorzieningen				
Audiovisuele en andere materialen				
Het studentenportaal				

Organisatie en docenten

Ik waardeer de opleiding ten aanzien van de organisatie en docenten als volgt:

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
De organisatie/coördinatie				
De mentor				
De docenten (verderop kun je je feedback per docent aangeven)				
De praktijkbegeleiders/examinatoren				
De eindwerkstukbegeleider				

Verdere toelichting:

De opleiding inhoudelijk

Ik waardeer de inhoud van de opleiding als volgt:

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
De opleiding is op het niveau zoals aangeboden (hbo-niveau (1,2,3), post-hbo (4))				
De opbouw van de opleiding				
De studiewijzer is overzichtelijk en geeft duidelijke instructies				
De diversiteit aan onderwerpen in de lessen				
De afwisseling tussen theorie en praktijk-gerichte onderwerpen				
De voorbeeldsessies				
De opdrachten en de reflectie-opdrachten				
De verplichte literatuur				
De praktijkbegeleiding				

Persoonlijk

Dit is hoe ik de opleiding persoonlijk heb ervaren:

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
De sfeer in mijn lesgroep				
Het oefenen in oefengroepen				
De dialoog en uitwisseling met studenten en docenten				
De bijdrage van leertherapie op mijn ontwikkel als therapeut				
De studiebelasting en de deadlines voor het inleveren van opdrachten				
Indien van toepassing: het bespreken en oplossingen zoeken voor jouw individuele situatie				

Verdere toelichting:

Algemeen

Voldoet het resultaat van de opleiding aan jouw verwachting? Ja/Nee
Toelichting:

Zou je de opleiding aan andere mensen aanraden: ja/nee/misschien (omcirkel antwoord s.v.p.)
Toelichting:

Heb je iets gemist het afgelopen opleidingsjaar?

Heb je verder nog feedback of suggesties?

Deze vraag is voor studenten in hun laatste jaar: Voel je je voldoende toegerust om na de opleiding zelfstandig cliënten te behandelen? Licht je antwoord toe.

Welke onderwerpen zou je terug willen zien in de bij- en nascholing?

Mogen we jouw uitspraken publiceren op onze website of social media? Ja/Nee
Zo ja, wil je dat anoniem of met vermelding van jouw naam/initialen? .....

Feedback per docent

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee

Toelichting:

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee

Toelichting:

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee

Toelichting:

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee

Toelichting:

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee

Toelichting:

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee

Toelichting:

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee
Toelichting:

Naam docent/praktijkbegeleider: .....

	Onvol- doende	Vol- doende	Top	Toelichting
Heeft duidelijk ervaring en/of is deskundig				
Houding (hulpvaardig/betrokken/ motiverend/manier van feedback geven)				
Legt duidelijk uit				
Indien van toepassing: Legt praktijk- opdrachten en/of oefeningen duidelijk uit				
De lesindeling en het lesmateriaal is overzichtelijk				
Het lesmateriaal (presentaties, oefeningen, eventuele films, etc.)				
Kan discussies dusdanig begeleiden dat ze toegevoegde waarde hebben				
Geeft antwoord op mijn vragen die gerelateerd zijn aan de les/praktijkbegeleiding				

Raad je een ander deze les(sen) aan? Ja/Nee
Toelichting:

Hartelijk dank voor je feedback!

4.14 Bijlage 8 Toelichting NLQF

Het NLQF model als uitgangspunt voor het RBCZ-beroepscompetentie-profiel

Het RBCZ-beroepscompetentie-profiel gebaseerd op de vaststelling van een eindniveau binnen de systematiek van het NLQF-model zoals door Advies Commissie NLQF - EQF is omschreven.

Alle reguliere hbo en wo opleidingen vermelden vanaf 1-1-2018 verplicht het NLQF niveau op de diploma's.

Gelet op de eis dat de beroepsopleidingen voor complementair therapeuten minimaal op hbo-niveau moeten zijn, is er gekeken naar een vergelijkbare niveauformulering uit de beschrijving van het Nederlands nationaal kwalificatiekader van het NLQF.

Daartoe is gekeken naar de 'beschrijvingen leerresultaten gereguleerde kwalificaties' uit dit model. Deze beschrijvingen zijn geformuleerd in termen zoals ze in de verschillende onderwijssectoren worden gebruikt en omvatten de volgende kenmerkende elementen:

Context	De contextbeschrijvingen van de niveaus zijn samen met de beschreven kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden.
Kennis	Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met een beroep of een kennisdomein.
Vaardigheden	Cognitieve vermogens (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktische vermogens (psychomotorische vaardigheden in toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) om binnen een gegeven context: <ul style="list-style-type: none"> • kennis te reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toe te passen in een beroep of kennisdomein; • problemen ter her- of onderkennen en op te lossen; • zich te kunnen ontwikkelen, zelfstandig of met begeleiding; • informatie te verkrijgen, verzamelen, verwerken, combineren, analyseren en beoordelen; • te communiceren op basis van de in de context geldende conventies.
zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	Het bewezen vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werk- en studieresultaten en/of dat van anderen. De descriptorelementen samen bepalen het niveau van de kwalificatie.

Het hoger onderwijs wordt binnen het NLQF beschreven middels de niveau-indeling van niveau vijf tot en met acht te weten: Associate degree (niveau 5), Bachelor (niveau 6), Master (niveau 7) en doctoraat (niveau 8).

Deze beschrijving van het NLQF is afgestemd op de descriptoren van het EQF én de Dublin descriptoren van het Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs. Gelet op het vereiste minimale hbo-niveau lijkt niveau 6 van het NLQF-model het meest geëigend als het minimale eindniveau waaraan een complementair/alternatief therapeut moet voldoen.

Als uitgangspunt zijn de algemene competenties genomen uit het NLQF model, niveau 6, het profiel van de Hbo-bachelor. Het bovenliggende niveau in het NLQF-model is het niveau van de Master. Deze onderscheid zich vooral op de toevoeging van competenties op wetenschappelijk niveau.

Hieronder staat een overzicht van de leerresultaten die behaald moeten worden op niveau 6 van het NLQF-model.

Algemene basiscompetenties competenties HBO Bachelor (NLQF 6)	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving
Kennis	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een beroep of kennisdomein.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.</p>
Vaardigheden: Toepassen van kennis	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, zodanig dat dit een professionele benadering in het beroep laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.</p> <p>Brengt met begeleiding op basis van beperkte methodologische kennis een praktijkgericht onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps, taken en voert deze uit.</p>
Probleemoplossende vaardigheden	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
Leer- en ontwikkel-vaardigheden	Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen (leer)resultaten.
Informatie-vaardigheden	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde beroepsgelateerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.

Algemene basiscompetenties competenties HBO Bachelor (NLQF 6)

Communicatie-vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.
verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.</p> <p>Draagt en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, beroepsmatige of ethische aspecten.</p>

4.15 Bijlage 9 Taxonomie van Bloom

De Taxonomie van Bloom is een indeling in kennisniveaus waarop een Student iets kan beheersen.

Er worden 6 niveaus onderscheiden:

- 1) Onthouden
- 2) Begrijpen
- 3) Toepassen
- 4) Analyseren
- 5) Evalueren
- 6) Creëren

De vaardigheden die bij de niveaus horen in meer detail beschreven:

Onthouden

De Student kan uit het hoofd leren, herinneren, reproduceren, herkennen, beschrijven, benoemen, opnoemen, aanwijzen, een definitie geven, opzoeken

Begrijpen

De Student kan ideeën of concepten in eigen woorden weergeven, grote lijnen aangeven, een verklaring geven, een tekening maken van, gevolgen aangeven, verschillen en overeenkomsten benoemen, voorbeelden geven, uitleggen, interpreteren, samenvatten, benoemen, classificeren

Toepassen

De Student kan kennis en inzicht in een andere context gebruiken, een probleem oplossen, oplossingen voorstellen, een plan van aanpak maken, concrete voorbeelden geven bij definities, bewerkstelligen, uitvoeren, gebruiken, toepassen, signaleren, rode vlaggen herkennen en doorverwijzen.

Analyseren

De Student kan informatie in stukken opdelen om de verbanden en relaties te onderzoeken, vereenvoudigen, een patroon herkennen en beschrijven, classificeren, bewijzen voor een conclusie geven, onderzoeken, construeren, ordenen, vergelijken, verbanden zien, herkennen, organiseren, uit elkaar halen, ondervragen, vinden

Evalueren

De Student kan een keuze of handeling motiveren, verantwoorden, rechtvaardigen, beargumenteren, besluiten, standpunt innemen, waarde aangeven, bekritisieren, concluderen, controleren, hypothetiseren, bekritisieren, experimenteren, beoordelen, een oordeel geven gebaseerd op kennis en vaardigheden enerzijds en eigen ideeën anderzijds.

Creëren

De Student kan een nieuw idee, product of gezichtspunt genereren, scheppen, creatief zijn in het toepassen van kennis en vaardigheden, samenstellen, het samenbrengen van onderdelen tot iets nieuws, ontwikkelen, schrijven, een voorspelling doen, ontwerpen, maken, plannen, produceren, uitvinden, bouwen, een presentatie geven

4.16 Bijlage 10 Dublin Descriptoren

De Dublin Descriptoren geeft richtlijnen voor vaardigheden die een Student/afgestudeerde hypnotherapeut kan beheersen. Het zijn de afspraken die zijn gemaakt in het Bolognaproces in Dublin toen ze de hbo-opleiding vorm gaven.

De 5 richtlijnen zijn:

- 1) Kennis en inzicht (vergelijk Bloom: 1 Onthouden en 2 Begrijpen)
- 2) Toepassen van kennis en inzicht, vaardigheden (vergelijk Bloom: 3 Toepassen)
- 3) Oordeelsvorming (vergelijk Bloom: 4 Analyseren)
- 4) Communicatie (vergelijk Bloom: 5 Evalueren)
- 5) Leervaardigheden (vergelijk Bloom: 6 Creëren)

De vaardigheden die bij de niveaus horen in meer detail beschreven:

De 5 Dublin Descriptoren zijn vooral afgestemd op psychologie, psychopathologie, therapeutische houding, het geven van psychosociale therapie en praktijkvoering.

Kennis en inzicht

Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voorgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.

De Student doet kennis en inzicht op tijdens de Opleiding. De Student heeft zich zowel theoretisch als praktisch ontwikkeld als therapeut. Hij kan theorie en praktijkervaringen met elkaar vergelijken.

De afgestudeerde therapeut is in staat deze kennis en inzichten zelfstandig verder te verdiepen. De afgestudeerde therapeut heeft *kennis en inzicht* over recente ontwikkelingen in het vakgebied.

Toepassen van kennis en inzicht

Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.

De Student kan zelfstandig en creatief keuzes maken voor het toepassen van methoden en technieken bij behandelingen. Hij heeft *vaardigheden* ontwikkeld om de kennis en inzichten toe te passen in de praktijk. Hij heeft vaardigheden en inzichten ontwikkeld door het oefenen met medeStudenten, het behandelen van cliënten en het maken van een afstudeeropdracht. Hij beschikt over de competentie om kennis te bundelen, te integreren en te assimileren. De afgestudeerde therapeut heeft een professionele therapeutische houding met competenties voor het maken van keuzes en bijbuigen van methoden en technieken afgestemd op problematiek van de cliënt. Hij kan op de juiste en verantwoorde wijze werken met trance en het onbewuste van de cliënt. De intervisie vanuit de beroepsvereniging blijft de therapeut aanscherpen in zijn praktische vaardigheden.

Oordeelsvorming

Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.

De Student ontwikkelt oordeelsvorming. Hij is in staat om relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren, verbanden te zien. Hij kan oordelen over relevante sociaalmaatschappelijke en ethische aspecten. Hij neemt de juiste verantwoordelijkheid. De afgestudeerde hypnotherapeut neemt verantwoordelijkheid en kan deze ook in de juiste proportie bij het onbewuste laten, opdat de cliënt de juiste autonomie behoudt. Hij is in staat om na te denken over sociaalmaatschappelijke factoren rondom b.v. cultuurverschillen, en over ethische factoren. Hij kan ethisch te werk gaan bij het werken met psychische en psychosomatische klachten, relatieproblemen, systemisch werk, stervensbegeleiding en andere levenskwesaties.

Communicatie

Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

De Student communiceert tijdens de Opleiding met medestudenten, Docenten, begeleiders en cliënten onder anderen tijdens het maken van opdrachten en het praktisch werken met elkaar. De afgestudeerde therapeut kan communiceren met collegae, cliënten en leidinggevenden. Hij kan op de juiste wijze doorverwijzen, ideeën uitwisselen, adviezen en huiswerkopdrachten geven. Hij kent de grenzen van het eigen vakgebied. Bij intervisie blijft hij uitwisselen en leren.

Leervaardigheden

Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.

De Student kan reflecteren op zijn eigen leerproces, eigen leerdoelen opstellen en zijn eigen ontwikkeling beoordelen.

De afgestudeerde therapeut heeft de competentie om zelfstandig door te leren. Hij kan zelfstandig bij- en nascholen, blijft op de hoogte van literatuur en ontwikkelingen op het eigen vakgebied.

4.17 Bijlage 11 Toetsmatrijs

Studieonderdelen	Dublin Descriptoren	Taxonomie van Bloom	Formatief Summatief	Werkvormen
Verslag eigen proces/ leertherapie	1 - Kennis en inzicht	1 - Onthouden	F - Leerproces	K - Kennisoverdracht
Visualisatie	2 - Toepassen van kennis en inzicht	2 - Begrijpen	S - Cijfer	Z - Zelfstudie
Schriftelijk tentamen	3 - Oordeelsvorming	3 - Toepassen		O - Opdrachten/verslagen
Praktijktoets	4 - Communicatie	4 - Analyseren		L - Literatuur
Ontspanningsoefening	5 - Leervaardigheden	5 - Evalueren		P - Praktijk/ vaardigheidstraining
Boekpresentatie		6 - Creëren		R - Reflectie
Eindwerkstuk				I - Intervisie/stage
Schriftelijk examen				S - Samenwerken/ uitwisselen/overleg
Praktijkeindtoets				V - Presenteren/voordracht
				Eindw - Eindwerkstuk
				Tent/Ex - Tentamen/examen
				Prakt - Praktijk(eind)toets
				E - Evalueren
Lesjaar 1	Dublin Descriptoren	Taxonomie van Bloom	Formatief Summatief	Werkvormen
Verslag eigen proces/ leertherapie	4, 5	4, 5, 6	F	Z, O, L, P, R, I, S
Visualisatie	1, 2, 4	2, 3, 6	F, S	K, Z, O, L, P, I, S, V
Schriftelijk tentamen	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4, 5	S	K, Z, O, L, P, R, I, S, Tent/Ex
Praktijktoets	1, 2, 3, 4, 5	1, 2, 3, 4, 5, 6	F, S	K, Z, O, L, P, R, I, S, V, Prakt
Lesjaar 2				
Ontspanningsoefening	1, 2, 4	2, 3, 6	F, S	K, Z, O, L, P, I, S, V
Boekpresentatie	1, 2, 4	1, 2, 3, 4, 5, 6	S	K, Z, O, L, R, S, V
Eindwerkstuk (start)	1, 2, 3, 4, 5	1, 2, 3, 4, 5, 6	F	K, Z, O, L, P, R, S, P, Eindw
Schriftelijk tentamen	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4, 5	S	K, Z, O, L, P, R, I, S, Tent/Ex
Praktijktoets	1, 2, 3, 4, 5	1, 2, 3, 4, 5, 6	F, S	K, Z, O, L, P, R, I, S, V, Prakt
Lesjaar 3				
Presentatie psychopathologie (DSM-5)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4, 5, 6	S	K, Z, O, L, P
Stage intervisie	1, 3, 4, 5	3, 4, 5	S	K, O, P, R, I, S
Schriftelijk examen	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4, 5	S	K, Z, O, L, P, R, I, S, Tent/Ex
Praktijkeindtoets	1, 2, 3, 4, 5	1, 2, 3, 4, 5, 6	F, S	K, Z, O, L, P, R, I, S, V, Prakt
Eindwerkstuk (afronding)	1, 2, 3, 4, 5	1, 2, 3, 4, 5, 6	F, S	K, Z, O, L, P, R, S, P, Eindw